

ROMANIA

10. Tök
Bavonia
1936. május 27.

10. Tök
Bavonia
1936. május 27.

10. Tök
Bavonia
1936. május 27.

KELET

Dr. Ransetter Robert
Budapest
Disztor 2. l. e.

ZSIDOPOLITIKAINAPILAP

Bérmertetlen leveleket nem fogadunk el.
— Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Harszegi Ernő, Strada Cobalcescu 52.

Péntek, 1936. május 29.

5696. EV. SZIVAN 8. | XIX. EVF. 125. SZAM

Szabadság-könyvtár Párizsban

A máglya mártírúma a történelem folyamán biztos záloga volt a halhatatlanságnak. A nagy előkert máglyahalálba menetelő kők emléke ma is tudatunkban kísért, mint a történelem-csináló nagy lelkek igazi példadása.

Az önkéntes máglyahalál épügy, mint a hatalmi kényszerrel épített máglyák áldozatai örök jelei az emberi igazságért való küzdelemnek, a jobbért és szebbért cselekvő társadalmi erők soha el nem fojtható áradásának.

A hitlerizmus gyűlölet-hullám tobzódásainak első hullámvéréseiben nagy máglya gyúlt Berlin utcáiban avattak a könyvekből, amelyek az emberi haladás céljait és azokból amelyek egy maroknyi népnek, a zsidóság-nak népi törekvéseit és vallási kultuszát szolgálták.

Ezeket a könyveket könnyen emésztette a láng. És a máglya nyomán csak por és hamu maradt a berlini csöcselék lábai alatt. De az az erkölcsi tartalom, amelyet ez a máglyahalál adott az elégetett gondolatnak, örökéletű marad. Ezt az örök életet jelképezi az a könyvtár, amelyet Párizsban, a szabadság gondolata hazájában avattak fel néhány nappal ezelőtt. A szabadság könyvtára az, amelynek rendezői nagy munkával és nagy áldozatokkal beszerették azokat a könyveket, amelyeket a hitleri örületben elégettek és amelyek nem lehetnek egyelőre kincsei a közép-korba visszahullott németországi szellemi életnek.

Heinrich Mann, a Párizsban élő világhírű német író írja a következőket a most megjelent könyvtárról:

„Az emigrált német írók Párizsban megalkották az elégetett német könyvek könyvtárát. Szabadság-könyvtárnak nevezték el. Ebben a könyvtárban felsorakoztak több német nemzedék irodalmi hagyatéka, amelyek a mai Németországban nem lehet hozzáfutni. Eppen ezért ennek a könyvtárnak gyakorlati és történelmi jelentősége is van, de képletes jelentősége is nagy horderejű. A párizsi szabadság-könyvtár ugyanis a máglyára dobott szellemi kultúra elpusztíthatatlanságát hirdeti.”

Hirdeti addig, míg a kulturának ezek a könyvei el nem indulnak a párizsi könyvtárból és az eléjük gördített barrikádokat áttörve, be nem vonulnak Németország szívébe, hogy ott elfoglalják méltó helyeiket a német szellemiség és művészet újjászületésének folyamatában.

A béke kezdete Palesztinában

A palesztinai kormány egyetlen intézkedése, azzal, hogy száműzte az arab zendülés vezetőit, megfékezte a további zavargásokat. Ha a jaffai zavargások első napjaiban tette volna ezt a kormány, nem következték volna be a későbbi fejlemények és nem batorodtak volna további gyilkosságokra, gyújtogatásokra és rombolásokra az arab terroristák s különösen azoknak vezetői.

Holott ez az intézkedés azok ellen, akik veszélyeztetik az ország rendjét, civilizáltabb és elfogadhatóbb eljárás, mint a vezetők által feltűztet és előretolt tömegek elleni fegyveres fellépés.

Az arab tömegek kezébe a vezetők adták a fegyvert, a bombát és gyújtóanyagot. Nem maguktól vetemedtek gyilkosságokra, bombamerényletekre és pusztításokra, hanem azoknak felbujtására, akik a háttérből mozgatták az eseményeket.

Weizmannak kellett Londonba utaznia, hogy az angol kormány olyan lépésekre számítsa magát, amelyek már az első napokban legendák lettek volna ahhoz, hogy a kormány „ura legyen a helyzetnek”.

A mandátárius hatalom azonban most sem akart eltérni hagyományos taktikájától, a kétszínű lavírozástól, várva, hogy mi lesz, várva, hogy milyen haszon huzható a kirobbant szenvedélyek csapongásaiból.

A gyarmatügyi hivatal az első napokban maga sem tudta, hogy mit is kell tennie, mi is a tulajdonképpeni érdeke: nem-e lehet hasznos is e pillanatban egy kis arab zavargás.

Bizonyára a Legislative Councilra is gondolt a gyarmatügyi miniszter. A törvényhozó tanács torvére, amelyből oly sok fejtámasza

Mussolini kijelentette, hogy a megtorlások felfüggesztése esetén tagja marad a Népszövetségnek és hajlandó közeledni az angol külpolitikai érdekcsoportokhoz

Mussolini „őszinte” békevágya. A jugoszláv és lengyel politikának a keleti szerződéssel szembeni kikötéseit hangsúlyozták Belgrádban. Franciaországban nem tulajdonítanak különös jelentőséget a belgrádi találkozásnak

Az angol-olasz közeledésnek első állomásaként, mint ismeretes, két előkelő londoni újságírónak római küldetése tekinthető. A Daily Telegraph már meg is tette kötelességét és közli Mussolininak az angol-olasz kérdésben tett nyilatkozatát. A Duce, alighogy kikerült a véres háború borzalmaiból, ragyogó dialektikával hangoztatja békekészségét. Ezt a békét azonban a megtorlások felfüggesztésétől teszi függővé. A nyilatkozatra még nem érkeztek meg az ellennyilatkozatok és a hangadó lapok véleményei. A nemzetközi

politika homlokterében Mussolini békenyilatkozatán kívül Beck lengyel külügyminiszter belgrádi látogatása áll, mely mögött a lengyel és jugoszláv politikának Franciaország keleti terveivel szemben mutatkozó fenntartásai húzódnak meg. Franciaországban a megalkotandó kormány helyzetét a nemzetvédelmi iparban meginduló sztrájkmozgalmak nehezítik meg. Ezek ugyanis a népfronti választási propaganda során beigért negyvenórás munkahét és egyéb szociálpolitikai reformok sürgős bevezetését követelik.

Mussolini fenyeget és ígér

London, május 28. (Rador.) A Daily Telegraph római tudósítója Mussolini-nyilatkozatot közöl. A Duce megismételte Olaszországnak a népszövetségi megtorlások felfüggesztésére vonatkozó követeléseit. A megtorlások Olaszországot a ki nem elégített államok közé sorolja. A Földközi tengeri hatalmakkal nincs mit félniük Olaszországtól, mert

Olaszországnak barátsági szerződése van Görögországgal és Törökországgal, amelyeket tiszteletben kíván tartani.

Olaszország Albánia függetlenségének fenntartását óhajtja és ebben az országban ez az egyetlen célja.

Az angol-olasz közeledés szükségessége

— A megtorlások alkalmazásáig — jelentette ki Mussolini — Olaszország nem vállal részt semmiféle nemzetközi kezdeményezésben. A megtorlások felfüggesztése után azonban Olaszország jóakarattal és együttműködési szellemmel fogja tanulmányozni alá venni a Földközi tenger kérdéseit. Nem fogunk feketehadsereget szervezni Abessziniában. Olaszország most annak lehetőségét tanulmányozza, hogy mind a francia, mind az angol keletafrikai érdekek összeegyeztetésére megoldást találjon.

Az angol-olasz közeledés nemcsak kívánatos, de elengedhetetlen szükség-

gesség és ennek megteremtésére Olaszország mindent meg fog tenni.

— Olaszországnak Ausztriával szembeni politikája jólismert és ezt a politikát a római egyezmények csak megerősítették. A Népszövetséget át kell szervezni, hogy fennállása biztosítható legyen.

Ezután újra a megtorlások kérdésére tért át Mussolini és a következőket mondotta:

— Ha a megtorlásokat továbbra is fenntartják, Olaszországnak gondolkodnia kell afőött, megmaradjon-e Genfben vagy pedig kivonuljon a Népszövetségből.

A megtorlások felfüggesztése enyhítene az általános helyzeten és az európai államok együttműködésére szolgáltatna alapot.

A fasiszta Olaszország békét akar és a béke megvédésére minden lehetőt el fog követni.

A fenti nyilatkozat kétségtelenül az, amelyet a londoni, békétüres körök vártak. Ez a nyilatkozat valószínűleg alkalmas lesz arra, hogy mélyreható tárgyalások alapjául szolgáljon. Az angol sajtó egyrésze meglepődéssel veszi tudomásul a Duce szavait, melyek esetleg megteremthetik annak a lehetőségét, hogy Olaszországot a francia-angol külpolitikai érdekcsoportba kapcsolják be.

(Folytatás a 8-ik oldalon.)

volt nemcsak az arabok követeléseit és a zsidók obstrukciója hanem az angol polgárok és politikusok kínos kritikája miatt is. Az ilyen kis zavargások többször tettek már jó szolgálatot a lavírozó angol gyarmatpolitikának...

Ez alkalommal azonban kudarcot vallott a várakozó angol taktika. Az arabok egyáltalán nem vágtak barátságosabb arcot a kormány felé azért, hogy engedte őket egy kicsit zavarogni. Ellenkezőleg: az arab-zsidó konfliktusból arab-angol harcok lettek.

Nemcsak zsidó, hanem angol vér is hullott. És ez nem bagatell dolog. Ezt szigorúan számonkéri az angol polgár kormányától. Az ilyesmire erősen kell reagálnia az angol igazgatásnak.

De miért kellett erre várnunk? Miért hagyta a kormány büntetlenül ontani a zsidó vért? Ez alkalommal meggyőződhetett arról az angol kormány, hogy nem lehet több bü-

nyilván kijátszani egymás ellen a két népet. Ez a fegyver ma már visszafelé súl el és nem lehet több Palesztinában olyan zsidó-ellenes zavargás, mely végső fokon ne fordulna az angol uralom ellen.

Ez a tény gondolkodóba kell hogy ejtse a kormányt és alapos revízió alá kell vennie eddigi taktikáját és egész Palesztina-politikáját.

Acionista mozgalom nem akar legyőzöttesté, leverteté Palesztinában. A Vaad Leumi békeszövete az arabokhoz — a legnagyobb feszültség közepette — kellőképpen fejezte ki a zsidó nép azon akaratát, hogy modus vivendi találjon az arabokkal és megteremtse a két nép békés együttélésének alapjait.

A mostani zavargások tanulságai szolgálnak okulásul az arab vezetőknek és az angol kormánynak és legyenek ezek a tanulságok a béketeremtés alapjai a két nép számára.

VILÁG TUKRE

Az abessziniai olasz hódítás igazi arca

Az alábbi cikket T. Cristureanu, a kiváló román közíró írta az Adevériban.

Nagyon tévednek azok, akik azt hiszik, hogy minden gyarmati háború „jó üzlet”. Néhány példát fogunk az alábbiakban ismertetni.

A spanyolok, amikor meghódították Közép- és Délamerikát, zsákmányra mentek: Aranyat, ezüstöt és mindent, ami feltalálható volt, hajóra raktak és elvittek Kastiliába. Rövid idő múlva azonban a gyarmatok már „egy vasat” sem értek.

Következésképp a gyarmat kifizetődhetik a kezdetben, ezt a rentabilitást azonban rövid idő alatt megemészti és a gyarmat nemcsak az anyaállam terhévé válik, de minden érvel azon is igyekezik, hogy a szükségtelen gyámkodást lerázza magáról.

Ausztrália, miután az angolok felfedezték, az angol közgazdasági számára primitív és jelentéktelen területnek számított. Sok évtized után, 1920. és 1934. között Ausztrália 400 millió angol font tiszta hasznot hozott az angol gazdaságnak. Ez a példa a következőket igazolja: hogy egy nem rentábilis és pusztító gyarmat nagy tőkebefektetés, békekorszak és az anyaállammal való őszinte együttműködés után termékeny válhatik. Hogy milyen jelentékenyek voltak az ausztráliai tőkebefektetések, annak bizonyítéka, hogy Anglia minden évben 22 milliárd lej értékben hajt be kamatokat.

Van egy harmadik példa is: azoknak a gyarmatoknak, vagy gyarmatosítási területeknek az esete, amelyek soha nem fizetődnek ki az anyaállam számára. Angliának és Franciaországnak fejenként legalább féltucat ilyen „gyarmati kincs” van, amelyet nagy örömmel ajándékoznak oda bárkinek, ha nem félne a megajándékozott halálanságától. Anglia uralkodik Afrikában a Kap földtől Kairóig. Ez az óriási gyarmati terület azonban az angol külkereskedelmi mérlegben 1.8 neveltséges százalék számmal szerepel. Uj-guynearól, amely nagyobb, mint Románia, de lakóinak száma 418 ezer, csak két hete mondotta Ausztrália miniszterelnöke, hogy ennek a gyarmatnak a megtartásáért egy embert sem érdemes áldozni.

Hát a „dicsőség” nem számít semmit? Dehogynem! Mert az új gyarmatok megszerzésének „dicsőségével” a tömeget önkívületbe lehet tartani, egy napig, tíz napig, egy évig. És még néhány évig az ifjúság büszkén fogja bámulni a térképeket, amelyeken méltóságátjesen terül el a vörös, lila, vagy zöld szín, az ilyen színre a „birodalmi” anyaország térképe is van festve. De mind-ez vajjon meddig? Vajjon kinek kell elteremtene a pénzt a rosszul fizető gyarmatok fenntartására, közigazgatására és megvédésére? Kétségtelenül nem annak az ambiciózus urnak, aki „gyarapította” az anyaországot ezekkel a gyarmatokkal, mert ezek a terhek csakis az anyaország adófizetőinek vállaira neheznek. Vajjon jobban él-e, vajjon boldogabb-e és vajjon kevésbé analabéta-e a portugál, azért, mert harmincszor olyan nagy „birodalma” van, mint amilyen az anyaország?

Es vajjon Svédország kevésbé boldog-e, mert nincs egy méternyi gyarmati birodalma sem?

De felvetődik egy utolsó kérdés is: hogyha ezek a gyarmatok ki sem fizetődnek és ha az „abessziniai dicsőség” érzelmes szel-hámosság is az elnyomott tömegek félrevezetésének szolgálatában, nem áll-e az a tétel, hogy ez a terület népfelzívó zónának tekinthető, hogy az emberfőlésselleglül küzdő anyaország ezen az „üres” területen tudja emberi túltermelését elhelyezni?

Dr. Alois Fischer, a Zeitschrift für Geopolitik egyik számában már 1925-ben foglalkozott ezzel a kérdéssel, tanulmányozva az egész földkerekség felszívó készségét és olyan adatokat adott át a nyilvánosságnak, amelyeket mindenki tulságosan bizakodóknak minősített. Így Észak- és Középfrika felszívó készségét 90 millió lélekre becsülte. 1936-ban a meglévő lakosság száma 60 millió. Ehhez a zónához tartozik Marokkó, Al-

ek

Eredeti közlemény
nem belkely-
csodás készit-
nhetem egész-
ő üveg után
magam érezni...

aj sebészeti kliniká-
gyi folytatja: azután
m, melyek használata
m magam. 6 hónap
be semmit és nem
em fájdalmam, sem
ak többé. Használat
lóról 76-ra, most 9
mások ismerősöm is
engés ellen és szin-

az előtt nem tudtam
nyant enni. Ma már
k és bort is iszom,
fájdalmat érzek.
gyógyszertárban,
124, vidékre meg-
névét mellett.
ez ezután közlendő

a belga

ny

ak folytatása)

apítják, hogy egyes
tek a szavazólap ki-
ekében bujtogattak,
osság ezáltal is bizo-
A lapok szerint, bár
80 százalékos ered-
csak 8800 fehér szá-
ssze a kerületekben.
király ma fogja fo-
miniszterelnököt, a
akinek fel fogja
akítás. Valószínűleg
eddiggi miniszter-
a kormányban. Van
szerdán bekövetke-

uard király, mint az
g legfelsőbb parancs-
om hét marsallját,
vezetésével. A kül-
ak a legfelsőbb kato-
képező botot.

gyermek a cseh- tömeg- ségénél

tóságok befejezték a
ny történt borzalmas
nyében. A folyón egy
béke haladt át egy
tésével. Amikor a
érkezett, a tavaszi
megduzzadt hegy-
ást idézte elő. A
fámok hátán táncolt
rmekek közül heté
megmenteniök, har-
szerelességért
ség.

iai lelkész, ási ügynök

kultuszminiszterü-
Lapusna megyében
gnat Macritzki lel-
kosság között annak
janak ki különböző
tőltag Macritzkinak
aláírati emigrá-

és Lapkiadó R. T.
Baron L. Pop 10.
8-61.

AT

zir, Tunisz, Tripolis, Egyiptom, Szudán, Szahara, az egyenlítői Afrika, Nyugat-afrika, Mauritánia, Szenegál, Britrea, a francia, angol és olasz Szomáli és Abesszinia. Ezzel szemben Délafrikának jelenlegi 9 millió lakosával további 60 millió lélek felszívására van területe. Ebből következik, hogy 1. Északafrika már majdnem teljesen „megtelt” emberanyaggal, 2. hogy Abesszinia Egyiptom és Tunisz mellett a legsűrűbben lakott országok közé tartozik, 3. hogy a gyarmatok nem minden esetben alkalmasak emberanyag elhelyezésére.

Ezek után számunkra nagyon érdekes, az olaszok számára pedig nagyon fontos megállapítani, hogy milyen arán szerezte meg Olaszország ezt a „birodalmat” és mennyibe került Olaszországnak Abesszinia kérdéses elfoglalása?

Mielőtt válaszolnánk erre a kérdésre, érdemes volna rövid áttekintést nyújtani arról, hogyan alakult át máig a fasiszta Róma „gyarmati hatalommá”, mint a világ, a haladás és a szabadság géniusza? Dodeknezből, Tripolisból, Ciraneából, Eritreából és Szomáliából. Amikor de Bono marsall Aduába érkezett, fasiszta lelkesedéssel hirdette ki, hogy „bárhol is lengjen az olasz lobogó, ott szabadság uralkodik.”

Ime a fasiszta szabadság: 1. A szabadság révén az olasz munkások munkabére 1922-től 1936-ig 60 százalékkal esett. 2. Szabadság alatt Mussolini határozottan azt értette, hogy „még átfogunk vonulni a szabadság elrothadt holttestén!” (Gerarchia, 1933 március.) 3. Szabadság alatt értendő: az olaszok behatolnak Afrikába, nyíltan elfogadják a háborút, mert a fasiszmus értékeli a kockázatot és újjászülötő ösztönének drámai külsőségeit a veszélyben felkarolja. (Secola Fascista.) 4. A szabadság révén Olaszország mezőgazdasági és termékeny földjeinek 46 százaléka 12.490 nagybirtokos birtokában van. 5. A szabadság alatt értendő, hogy Abesszinia meghódítását az összes olasz gyarmatokon 4000 olasz kolonista él. 6. Eritreában 5 négyzetkilométernyi területen összesen 84 olasz kolonizáltak és Zoli Eritrea kormányzója illuziónak minősítette az eritreai kolonizáció álmát. 7. „Szabadság” alatt értendő, hogy Cyraneában az olasz uralom előtt egymillió élmárhoz volt, 1933-ban pedig 139 ezer. 8. Szabadság alatt értendő, hogy a gyarmati birtokok 30 százalékát a gyarmati földbirtokosok 2.1 százaléka tartja a kezében. 9. Szabadságnak nevezendő az is, hogy Graziani tábornok, a jelenlegi abessziniai hős, a libiai pusztán 80 ezer arabot, az ott élő 160 ezer főnyi arab lakosságnak a felét kiirtott. 10. Fasiszta szabadságnak nevezhető az is, hogy 1922-ben és 1934-ben két kormányrendelet elvette a tripoliszi, eritreai és szomáliai paraszti földjeit és így Graziani tábornok, valamint a többi fasiszta vezérek a legnagyobb gyarmati földbirtokosokká váltak.

11. Ugyancsak a szabadság, haladás és rentabilitás jegyében kellett az 1932-33. költségvetési évben az olasz adófizetőnek, a munkásnak és parasztnak fedeznie Ciréna 183 millió lírára rugó költségvetési deficitjét.

Az olasz öntudatos tömegek számát vetették mindezekkel és nagy tévedés azt hinni, hogy az olasz-abesszin háború valóban olyan népszerű volt. A hangzatos című harci dalok mellett fel kell azt is jegyezni, hogy a háború alatt az anyaországban 46 sztrájk tört ki, 60 szabotáz történt, két fasiszta csapatot internáltak, 8000 katonát szökött meg az abesszin frontról, nagyon sok uccai megmozdulás volt és az Adria-i szigetekre száműztek több mint 200 „elégedetlent.”

Végeredményben: az olasz gyarmatok egyike sem gyarmat, nem gazdagította, nem boldogította a bennszülött lakosságot és nem könnyített az olasz költségvetés helyzetén. A fasiszták kegyetlen gyarmati politikájukkal új birtokokat teremtenek, a gyarmatokon lakó görögök és arabok gyűlölik a rendszert és az olasz uralmat; a „birodalom” a puszták igazi gyűjteményére szorítkozik, mely területeknek 85 százaléka pusztaság és szikla.

Es most térjünk ki arra, hogy mennyibe került az abesszin kaland. Hogy a fasisztáknak és az olasz polgároknak csak az abessziniai imperialista kaland rózsaszín homlokzatát mutassák be „a római” kormány egyszerűen megszüntette az ország gazdasági és pénzügyi helyzetére vonatkozó összes kimutatások közlését. Hogy ez tökéletesen a strucc-taktikával azonos, bizonyítja, hogy a külföld nem maradt az események felől tájékozatlan.

Igy az Olaszországba utazó emberek látják, hogy a fehérkenyér ritkaság. Hogy a marhahús kilója 110 lej. Hogy a rossz és fekete kenyér kilója 30 lej. A tőzdeszakértő látni fogja, hogy Milanóban és Rómában az olasz értékpapírok jelentős veszteségeket szenvedtek a háborús megrendelések ellenére. Azt pedig az összes államok látják, hogy az olasz kivitel és behozatal, tehát az olasz kereskedelem romokban hever.

De beszéljünk a számok.

A háborús iparhoz feltétlenül szükséges anyagok közül Olaszországból teljesen hiányzik a szén, petróleum, kaucsuk, gyapot, vasfém, azbeszt, ásványi krom, réz, mika, nickel, tungsten, kobalt és platina és nagyon kevés gyapjút termel (12 ezer tonnát a Romániában termelt 25 ezer tonnával szemben.) Ezeknek vásárlására Olaszországnak aranyat kellett adnia és egyes esetekben drágán kellett megfizetnie. Eredmény: az olasz líra elértéktelenedett és az aranykészlet majdnem teljesen felemészte.

Hogy az olasz kivitel és behozatal a csőd szélén áll, kiderült a következő helyzetből: 1935-ben, tehát a háború előtt, 32 állam vásárolt olasz árut 17.5 millió aranydollár értékben. 1936 januárjában azonban a „dicsőséges” háború területén ugyanezek az államok márcsuk 9.7 millió dollár értékben vásároltak árut. Ugyanakkor ezeknek az államoknak a behozatala világviszonylatban 677 millióról 760 millió aranydollárra emelkedett.

De esett az olasz behozatal is éspedig 22.7 millió dollárral 12.7 millió dollárra. Ebből származik az állandóan növekedő drágaság, nyomor és élelem-hiány a „birodalom”-ban Olaszországban. Olaszországnak hiánya

van búzában, mert a behozatal 23.6 ezer tonnáról 6.8 ezer tonnára esett, a kávébevétel 21 tonnáról 5-re. Megállott az építkezés, mert a fabehozatal 232 ezer tonnáról 59 ezer tonnára esett, hushány van, mert az élmárhoz bevétel 5379 darabról 2800-ra esett, de ugyan akkor, míg 1935-ben 30 dollárt fizetett márkáért, 1936-ban már 45 dollárt.

Normális időkben a fasiszta Olaszország nem tudta megszabadítani az országot a deficit költségtérítésektől, a közadóságtól, a csődöktől, és a passzív kereskedelmi mérlegektől. Ennek ellenére Olaszország az abesszin háborúra 135 milliárd lejt költött el. Természetesen nem Gugsza herceg fogja ezt az irtozását összegezni kifizetni, hanem a „birodalom” jelszavával megszedített olasz adófizető.

Emellett Olaszország fegyverkezletének jelentős részét megrongálta, vesztett 48 ezer askarit és 16 ezer olaszt a fronton és a világ-gazdaság újjáéledésének idején szegény országgá változott. És tévednek azok, akik azt hiszik, hogy mindez csak a múlté. Jelenleg ugyanis a költségek folytonosan növekednek. És mindig növekedni is fognak, mert az olaszok soha bekére nem számíthatnak a függetlenséghez szokott Abessziniában. Pénzt

emészt fel a csapatok fenntartása, a propaganda, a kémrendszer tökéletesítése, a hadászati utak fenntartása. Egyesek pedig azt mondják, hogy „az imperialista Olaszországnak ki fogja hozni veszteségét a termékeny Abessziniából.”

Először is Abesszinia nem olyan nagy termékeny és a föld egyetlen sarkán sem csurog tej és méz, mint a bibliában. Ahhoz, hogy Abessziniából pénzt lehessen kivinni, előbb rengeteg beruházásra van szükség. Olaszországnak azonban nincsen pénze. Menede van: fekete inge, gondolái, kék egy, üres gyomrai, szép templomai, — de pénze nincs. Végül a nemzetközi tőkét fogják megkísérelni hívni: az angol, francia, német és amerikai tőkét. De magától értetődik, hogy ezek a tőkés nem fogják Olaszországnak adományozni a hasznot, tehát nem az olaszok, hanem a külföldi tőkésnek járnak majd jól.

Ennek ellenére ma Olaszország „impérium” és abban az illúzióban él, hogy újra rómaiak lett: egy rendszernek groteszk és tragikus, teatrális és utópisztikus fináléja, mely hogy még fenntartsa magát, „győztes” háború kábitásához folyamodott.

A Thomas-ügy

Száznegyven éve nem volt anyagi háttérű politikai botrány Angliában. „Jimmy” és a költségvetési titok

London, május 28. Anyagi háttérű politikai botrányokat, alig ismer Anglia. Történelmudósok szerint száznegyven esztendő előtt volt az utolsó. Az angol politikai életet a végsőkig következetes korrektség jellemzi. Még a képviselőjelöltek kiadásait is hivatalból ellenőrzik. Az Egyesült Államokban, Franciaországban és másutt gyakran kínos eseményekhez vezet a gazdasági élet és a politika között fennálló kapcsolat. Az angol közéleti szellem nem tűr ilyen jelenségeket.

Hivatali titok és fogadási láz

Érthető tehát, hogy a költségvetési titok elárulásának botránya páratlan hullámmokat vet az egész angol közvéleményben. Különösen azóta, mióta ebbe a furcsa ügybe az időközben lemondott J. H. Thomas gyarmatiügyi miniszter is belekeveredett. Miről is van szó tulajdonképpen? Az angol politikai hagyományoknak megfelelően az állami költségvetés részleteit a pénzügyminiszter büdész-beszédjéig hétpécsetes titokként őrzik. A külföldi megfigyelő szemében ez a tulzottnak látszó titkolódzás már-már mulatságos formákat ölt. Indoka azonban annál komolyabb. Az állam-pénztárt és a magángazdaságot meg akarják védeni a költségvetésre — tehát első sorban az adókra és vámokra — vonatkozó spekuláció minden lehetőségétől. A költségvetési javaslatokról csak a kormány tagjai és a pénzügyminisztérium néhány magasrangú hivatalnokai szerez előzetes tudomást. A City és az egész nyilvánosság számára a büdészé a kellemes, vagy kellemetlen meglepetés szenzációját hozza. Ez évben azonban már a Neville Chamberlain pénzügyminiszter beszédét követő napon közzé hírek szállongtak a Cityben. Valami érthetetlen történet... Valaki megszögezte a hagyományos diszkreციót! Valaki elárulta a betérjesztendő költségvetési titkait!

Közismert dolog, hogy Anglia a fogadások és fogadók országa. A gazdasági életben a fogadások komolyabb nevet kaptak. Elkeresztelték őket biztosításoknak. Lloyd, a kávéházból kifejlődött világég, az ilyen biztosítások központja. A biztosítási lehetőségeknek nincs határa. Biztosíthatjuk magunkat a saját életünkötől, vállalkozásunktól teljesen független eseményekre, fordulatokra és személyiségekre is. Vagyis más szóval — fogadhatunk Lloydokkal. Itt van például az a most aktuális eset. Bárki elmehetett Lloydhoz és száz, ezer, vagy tizezer fonttal biztosíthatta magát a tea vámjának felemelése ellen. Ha a vámemelés megtörténik, a biztosított fél, mondjuk, a befizetett összeg háromszorosát kapja vissza. Mindez angol felfogás szerint a legkorrektebb dolog mindaddig, amíg a biztosító és a fogadó egyforma eséllyel köti meg megállapodását. Vagyis, ha egyiküknek sincs tudomása arról, hogy tényleg mi fog történni.

Az igazságkeresés

Csak hogy a költségvetés betérjesztése után feltűnt, hogy az egész közvélemény

meglepetésként érő adó- és vámemelések bizonyos körök számára nem jöttek váratlanul. Különböző biztosítási ügynökök közvetítésével, a nagy kereslet következtében felemelt díjtételek ellenére, az utolsó pillanatokig hatalmas biztosításokat kötöttek és pedig épp a valóban bekövekezett változásokra.

A Cityben szájról-szájra adott „pletyka” csakhamar konkrét formát kapott. Nagyon óvatosan és határozatlanul már felbukkant a napi sajtó hasábjain is. Majd azonban került a parlamentben. Neveket azonban még senki sem említett. A döntő fordulat akkor következett be, amikor a kormány a homályos ügy kivizsgálására külön e célra összeállított bíróságot küldött ki. Vádemelés, vagy ítéletmondás nem volt e bíróság feladata. A két héttig húzódó, mindvégig nyilvános tárgyalás célja az volt, hogy minden mellékzsempont nélkül felfedje a kínos ügy háttérét és tény-megállapításait terjessze a kormány és a közvélemény elé. Csak mellelleg említem, hogy ez az igazságkereső munka rengeteg pénzbe került. Csak a tárgyaláson szereplő ügyvédek — egész légió volt belőlük — fejenként és naponta hetvenezer lejt kaptak.

Csak ha szem előtt tartjuk az angol politikai élet mintaszerű tisztaságát, érthetjük meg e kíméletlenül szigorú közéleti bíróság tárgyalási rendszerét. Magasrangú államhivatalnokok sorjában megjelentek a bírák előtt és részletesen, teljes nyíltsággal válaszoltak a keresztkérdések pergőtüzére. Eltussolásról, szépitgetésről szó sem lehetett. A bíróság nem ismert más tekintélyt, mint az igazságot. A kormány egyik aktív miniszterétől haborozás nélkül megkövetelte, hogy terjessze elő bankszámláit. A gyarmatiügyi minisztert ugyanúgy kifagatták, mint a biztosítási ügynököket.

Thomas miniszter és két barátja

Itt kapcsolódik be az ügybe tudniillik Mr. Thomas, a most lemondott gyarmatiügyi miniszter. Kiderült, hogy a legnagyobb költségvetési fogadásokat két előkelő ur kötötte: Sir Alfred Butt képviselő, magánéletében gazdag színházi vállalkozó és sikeres lóversenyistállótulajdonos, meg Alfred Bates, a nemkevésbé vagyonos újságkiadó, néhány sportlap tulajdonosa. Véletlenül mind a ketten Thomas miniszter sokesztendő bizalmas barátai... Még inkább kiszineződött ez a véletlen, amikor kiderült, hogy a biztosítások lebonyolításánál a miniszter harmincöt éves fiatal fia — tőzdeügynök és bukott képviselő-jelölt — is tevékeny szerepet játszott. Ezzel azonban még nem zárult le a kínos véletlenek sorozata. A költségvetési beszédet megelőző délelőttön Sir Alfred Bates meglátogatta miniszterbarátját hivatalában és tíz percig beszélgetett vele. Lehet, hogy csak az időjárásról, de anyai biztos, hogy a látogatás után felemelte biztosítás-összegét. Egy egészen más társaságban pedig valaki a költségvetési fogadások ki-

tűnő üzleti lehetőségeiről beszélt és Thomas miniszter információval dicsekedett. Mingyárt hozzátettem, hogy erre nincs semmiféle bizonyíték. Annál nagyobb meglepetést keltett azonban, amikor a bizottság megállapította, hogy az egyik jóbarát, Mr. Bates megvásárolta sportlapja számára Mr. Thomas megírandó emlékiratait. És pedig kemény huszezer fontért, vagyis huszmillió lejért. Valóban meglepő áldozatkészség épp egy — sportlap részéről. Mr. Bates azonban tetézte nagylelkűségét és előlegként megvett Mr. Thomas számára egy tizenháromezerfontos „country-house” a tengerparton. De ugyanígy ért ne hozna egy gazdag kiadó ilyen áldozatot kitiűnő és érdemes barátjáért? Csak hogy ugyanez a Mr. Bates erősen érdekelt magába a költségvetési biztosításokban is.

Megtudtuk azt is, hogy Thomas miniszter maga is kiveszi részét a fogadás angolos sportjából. Így például ezer fonttal megfogadta a választási eredményt és saját kabinetje kormánymaradásának élet idejét. Miután egyik sem tőle függött, nincs ezekben a fogadásokban semmi kivetni való, de jellemzők arra, hogy Mr. Thomas fogékonyságot tanúsít az ilyen ügyek iránt.

A bíróság, bár már befejezte nehéz munkáját, de még véleményét nem összegezte. Ezzel szemben a közvéleményben már igen határozott vélemény alakult ki. Ezt megérezte Thomas miniszter is és lemondott tárcájáról. Miniszteriumában már napok óta nem jelent meg és orvosai tanácsára vidékre utazott...

Mr. Thomas visszavonulásával, ugyilátszik, lezárult korunk egyik legérdekesebb politikai karrierje. A földhözragadt szegény munkáscsalád fia, mint kifutófia kezdte el pályáját, majd kocsimosó lett egy vasuti társaságnál, hogy aztán fűtővé, majd mozdonyvezetővé emelkedjék. A vasutasok szakszervezetének elnökeként aránylag fiatalon nagy szerepet kap a szocialista pártban, melynek jobbszárnyán helyezkedik el. Kivételez szónokj tehetsége, meggyőző tárgyalási modora és erős fogékonysága a politikai realitások iránt már a háború előtt a munkáspárt vezérei közé emelik. Anélkül, hogy megtámadná múltját, kitiűnően beleilleszkedik megváltozott életkörülményeibe. Száraz humora, talpraesett beszédmodora, robusztus életkedve „Jimmit”, a parlament kedvencévé teszik. Amikor Macdonald otthagyja a munkáspártot, Thomas azok közé az egy kézen megszámálható munkásvezérek közé tartozik, akik vele mennek a konzervatívokkal kötött nemzeti koalícióba.

Különböen pedig várjuk a bíróság jelentésére. Annyi azonban máris biztos: Mr. Bates végeredményben mégis jó üzletet kötött. Mr. Thomas emlékiratait most valóban megérik a — huszmilliót. És ideje is lesz rá, hogy megírja... (R. L.)

— Dr. Kertész Jenő előadása. A diákszégyely kulturáladássorozatának keretében szombaton, f. hó 30-án, este 9 órai kezdettel, a Salom Clubban dr. Kertész Jenő tart előadást „A zsidó ifjúság helyzete” címen. A rendezőség ezután is felhívja Cluj zsidó ifjúságának figyelmét dr. Kertész Jenő nagy horenejű előadására. Belépés díjtalán. A vezetőség mindenkit szívesen lát.

Pales

Weizmann lozendüléssel

Jeruzsálem, május 28. — Weizmann lozendüléssel. A hadsereg ura a helyzetnek nap rend és nyugalmat tart. A helyi rendőrök kicserélés parafa-sisakokkal még mindig merészes és így tegnap éjszaka fel akartak szedni Jeruzsálem közelében. Mablusz uccán verővész dörögött meg. Beisan arab lektív büntetést meg a beisaniak közül gyújtogatásokban Jeruzsálem, május

Jeruzsálem, május 28. — Weizmann lozendüléssel. A hadsereg ura a helyzetnek nap rend és nyugalmat tart. A helyi rendőrök kicserélés parafa-sisakokkal még mindig merészes és így tegnap éjszaka fel akartak szedni Jeruzsálem közelében. Mablusz uccán verővész dörögött meg. Beisan arab lektív büntetést meg a beisaniak közül gyújtogatásokban Jeruzsálem, május

Jeruzsálem, május 28. — Weizmann lozendüléssel. A hadsereg ura a helyzetnek nap rend és nyugalmat tart. A helyi rendőrök kicserélés parafa-sisakokkal még mindig merészes és így tegnap éjszaka fel akartak szedni Jeruzsálem közelében. Mablusz uccán verővész dörögött meg. Beisan arab lektív büntetést meg a beisaniak közül gyújtogatásokban Jeruzsálem, május

több, mint huszvetek őrizetbe let azonnal távo ahol szigorú ren

Ezek az intézkedések az arab vezetés szabadságukban tá az arab katonai tulajdonképpen nem eseményeket vé szélyeztetették. Már mában jeleztük, hogy landók volnának utján likvidálni azonban, hogy el kilengések beszűnt zolnuk kell magu azonban megnehez

a főkörmányzó sításra nem ha arab követelések és tárgyalásokból csálkozni mind és a kilengések

Londoni korm a főkörmányzó ed véleményük, hogy

a főbiztos enged sok első heteibe rult hozzá az e fa

Palesztinában a kormány teljesen ura a helyzetnek

Weizmann londoni intervenciójának folyamánként lépett fel kategórikusan a palesztinai kormány az arab zendüléssel szemben. Megháttráltak az arab vezetők. Mozgósították a zsidó önvédelmet. A francia Oeuve szerint Róma és Berlin tüzezi a palesztinai arabokat

Jeruzsálem, május 28. Legújabb jelentés szerint a hadsereg és a rendőrség teljesen ura a helyzetnek. A Jeruzsálemben tegnap rend és nyugalom uralkodott, mely ma is tart. A helyzet lehetővé tette, hogy a rendőrök kicseréljék acélsisakjaitk rendes parafasissakkal. Egyes terrorcsoportok még mindig merényletekkel próbálkoznak és így tegnap éjszaka ismeretlen tettesek fel akartak szedni néhány vasuti szint Jeruzsálem közelében, de szándékuk megghiúsult. Mabilusz uccáin tegnap három revolverlövés dördült el, de senkisé sem sérült meg. Beisani arab város lakosságára kollektív büntetést mért a kormány, miután a beisaniak közül többen vettek részt a gyújtogatásokban és merényletekben.

Jeruzsálem, május 28. (Rador.) A pa-

lesztinai helyzet most valamivel nyugodtabb. Egyelőre — újabb rendelkezésig — nem küldenek Palesztinába újabb angol csapatokat. A hatóságok meg vannak győződve, hogy a négy ezred és 20 páncélosautó, valamint az a néhány tank, ami most Palesztinában van, elegendő a rend fenntartására.

London, május 28. (Rador.) A gyarmatiügyi minisztérium ma délelőtt távirati jelentést kapott a palesztinai főbiztostól az ottani eseményekre vonatkozólag. A főbiztos reményét fejezi ki, hogy a nyugalom igen rövid idő alatt helyreáll. Egyébként az arabok által használt bombák primitív gyártmányok, ami kizárja azt a feltevést, hogy a zendülők modern fegyverzet felett rendelkeznek.

már arról számol be, hogy a zsidó szervezetek elrendelték a zsidó önvédelmi csapatok mozgósítását a kormány hozzájárulásával. A Zsidó Távirati Iroda jelentése szerint

a Vaad Leumi, a zsidó nemzeti tanács mozgósítási parancsára, a zsidó ifjúság tömegesen fegyverbe állott az összes veszélyeztetett pontokon, hogy az angol helyőrséggel együttesen felvegyék a harcot az arab támadók ellen.

Egyelőre csak azokra a helységekre vonatkozik a zsidó önvédelem akcióbalépése, ahol állandó gyújtogatások és merényletek veszélyeztetik a zsidó gazdaságokat. Így elsősorban Tel-Aviv és Jaffa környékén történt meg a zsidó önvédelem akcióba lépése.

Az arab vezetők ellen foganatosított rendszabályokat egyfelől, a nagyarányú csapaterősítések és a zsidó önvédelem mozgósítása másfelől, máris lényeges enyhülést idézett elő az arab fronton. Az arab nacionalista ifjúság és a feltűnt terrorcsoportok ugyan nem akarnak hallgatni már a vezetők parancsaira és saját számlájukra tovább folytatják merényletiket és gyújtogatásaikat, maga a mozgalom egysége és átitó ereje azonban megbomlott és az összeomlás előtt áll.

A főkormányzó távirati jelentése

A Reuter tegnapi jelentése közli azt a táviratot, amelyet Artur Wauchope palesztinai főkormányzó a londoni gyarmatiügyi minisztériumhoz intézett a palesztinai helyzetről. A távirati jelentés szerint a május 25-ről 26-ra virradó éjszaka és május 26-án reggel az arabok több bombát dobtak a jaffai áruraktára és magánhá-

zakra. A lakosság és a merénylők között összeütközésre került sor, mire a rendőrségnek kellett beavatkoznia. Az összeütközésnek több áldozata volt. Ettől eltekintve egész Palesztinában a rend és a nyugalom helyreállítása felé haladnak az események.

Wouchope főkormányzó másik távirata szerint Gázában, ahol kedden még súlyos harcok dúltak, helyreállott a rend és a nyugalom. Jeruzsálem környékén sem voltak újabb kilengések, csak Tulkarembe, Názarethben és Száfedben követtek el néhány bombamerényletet, de eredmény nélkül.

Róma és Berlin szerepe

Világszerte óriási feltűnést keltett az a cikk, amelyet Tabouis asszony, az Oeuve című nagy francia lap politikai munkatársa közölt a palesztinai események kapcsán és amelyben arra a megállapításra jut, hogy

az arab zendülést Róma és Berlin tüzezi.

Rámutat arra, hogy az arab mozgalom szellemi irányítója Sheikib Arslan emir, bizalmas jellegű tárgyalásokat folytatott a római és berlini hivatalos körökkel és állítólag amerikai körök hallgatolagos belegegyezését is sikerült megnyernie. A francia újságíró cikkét azzal a nyilatkozattal támasztja alá, amelyet Arslan emir tett egy genfi újságíróknak, a következőket mondván:

— Azok a mérsékelt intézkedések, melyeket Mussolini Libiában az ottlévő arabokkal szemben alkalmazott, kibékített bennünket Mussolinivel, Olaszországgal és az olaszok libiai politikájával.

Mussolini egy véleményen van ma már velünk és maga is szembe fog helyezkedni azzal az angol politikával, amelynek Palesztina elzsidósítása a célja.

Mussolini ezenkívül a francia mandátum alatt álló Szíria teljes függetlenségét is követelni fogja.

A francia lap megállapításaihoz sok kétség fér és azokat a legnagyobb fenn-tartással fogadjuk.

Száműzik az arab vezetőket

Jeruzsálem, május 28. Már a tegnapi távirati jelentések a palesztinai helyzet súlyosulásáról számolnak be és ami előrelátható volt, a főkormányzó által foganatosított szigorú rendszabályok megháttrálása készítették az arab pártok vezetőit. Ha itt-ott még elő is fordulnak terrorista merényletek, a nacionalista zendülés és sztrájkmozgalom likvidálása már folyamatban van.

Miután a csapatmegerősítések és a széleskörű katonai intézkedések nem bizonyultak elegendőnek az arab terrorcsoportok megfékezésére, a főkormányzó az arab nacionalista-mozgalom és sztrájkbizottság vezetői ellen lépett fel rendkívül szigorú intézkedésekkel. Röviden beszámoltunk arról a szükségrendeletéről, mely felhatalmazza a rendőrséget, hogy egyik városból a másikba toloncoljon bizonyos személyeket és szobafogságot rendeljen el ellenük. E rendelet folyamánként a sztrájkmozgalom egyik legexponáltabb vezéré, Sitky Bej Dajany arab ügyvédet egy évre száműzték egy Hebron melletti kis helységbe. Szaleh Abdou sztrájkvezért a pusztai Khan Yunis helységbe, míg az „Al-Ahram” című arab lap egyik tudósítóját Jerikóba toloncolták. Fehrich Nashashibi, a politikai életben vezető szerepet játszó Nashashibi-család egyik tagját kötelezték, hogy egy éven át naponta háromszor jelentkezzék a jeruzsálemi rendőrségen. Ily módon a kormány rendeletére eddig

több, mint husz arab sztrájkvezért vettek őrizetbe és a letartóztatottakat azonnal távolos falvakba vitték, ahol szigorú rendőri felügyelet alatt állanak.

Ezek az intézkedések súlyosabban hatottak az arab vezetőkre, miután személyi szabadságukban támadták meg őket, mint azok a katonai rendszabályok, amelyek tulajdonképpen nem őket, hanem a terrorcsoportokat végrehajtó csoportokat veszélyeztették. Már lapunk legutóbbi számában jeleztük, hogy az arab vezetők hajlandók volnának valamelyes megállapodás útján likvidálni a zavargásokat, ahhoz azonban, hogy elrendeljék a sztrájk és a kilengések beszüntetését, valamivel igazolniuk kell magukat tömegeik előtt. Ezt azonban megnehezíti számukra az a tény, hogy

a főkormányzó egyenes londoni utasításra nem hajlandó teljesíteni az arab követeléseket egyetlen pontját sem és tárgyalásokba sem hajlandó beavatkozni mindaddig, amíg a sztrájk és a kilengések meg nem szűnnek.

Londoni kormánykörökben hibáztatják a főkormányzó eddigi taktikáját és az a véleményük, hogy

a főbiztos engedékenységese a zavargások első heteiben, nagymérvéken járult hozzá az események későbbi el-fajulásához.

Különösen megerősödött az az álláspont azóta, hogy Londonban tartózkodik Weizmann, aki nyilván azért utazott az angol fővárosba, hogy informálja a kormányt a palesztinai helyzetről.

Weizmann információinak és energi- kusi fellépésének tudható be azok a kategórikus utasítások, amelyeket a legutóbbi napokban kapott a palesztinai főkormányzó és azok a szigorú rendszabályok, amelyeket az arab zendülés elfojtására foganatosítottak a palesztinai hatóságok.

Még néhány nappal ezelőtt a palesztinai főkormányzó elutasította a zsidó lakosság reprezentánsainak azon követelését, hogy járuljon hozzá a zsidó önvédelem megszervezéséhez. Tegnapi jelentés ezzel szemben

VIII. Edward költözködik

Rövidesen megjelennek a butorszállító kocsik a St. James-palota előtt. Nagy lakáscsere az angol királyi családban

London, május 28. Az angol királyi ház is a konzervatív tradíciók kényszerére állt. A király a Buckingham-palotában lakik, a trónörökös a St. James-palota York-házában és az anyakirályné a Marlborough-palotában. Ha a király meghal Angliában, automatikusan nagy költözködés keletkezik a királyi család tagjai között.

A királynak a Buckingham palotában kell laknia

A népszövetségi tanács tagjait, amikor mostanában Londonban tartózkodtak. VII. Edward is fogadta. Az uraknak kényelmes dolguk volt, mert hiszen a tanácskozások ugyancsak az ősrégi St. James-palotában folytak le. El sem kellett hagyniok az épületet, hogy az angol királyhoz jussanak, mert hiszen VIII. Edward jelenleg még régi lakásában lakik a York-házban, mely össze van kötve a St. James-palotával.

A király eddig azért nem hagyta el azt a lakást, ahol, mint walesi herceg éveken át lakott, mert a Buckingham-palotába még nem költözhetik be. Anyja még nem hagyhatja el azokat a helységeket, ahol 25 éven át lakott. Érthető, hogy az anyakirályné nehezen válik meg a megszokott helyektől, de ő is kénytelen meghajolni a tradíciók előtt és rövidesen átköltözködik a Marlborough-kastélyba, mely ugyan-csak a tradíciók értelmében az özevgy angol királyné otthona.

VIII. Edward ugyancsak nehezen hagyja el a York-házban lévő lakását, amelyet a háború után teljesen saját izlése szerint rendezett be. Amilyen komoly és régies maga a St. James-palota, olyan lakályos és modern a mostani király lakása. A fiatal király mostani lakását egészen klub-szerűen rendezte be. Annymira ment, hogy az előhelyiségben még fogas sincs, hanem csak padok vannak és ezekre helyezi le

az ember a kabátot és a kalapot. A St. James-palotában hátfájást kap az ember az Anna királyné korabeli magastámlájú székektől, viszont az „Edward-klubban” elsüllyed a szép és kényelmes klub-karszékekben. A St. James-palotában kicsinyek az ablakok, a York-házban viszont szélesek és nagyok.

A Buckingham-palota árnyoldalai

Az angol király mostani lakhelye a Buckingham-palotához arányitva, amelyben már kétszáz év óta laknak az angol királyok, meglehetősen kicsiny, de ez természetesen, tökéletesen megfelelt a nőtlen walesi hercegnek. A Buckingham-palotát IV. György király és Viktória királynő uralkodása alatt építették, kibővítették és megszüpítették. Ez több millióba került és a költségeket nem egyedül az angol parlament adta, hanem a királyi család magánvagyonából is jelentős mértékben hozzájárult a palota átépítéséhez. A palota minden fénye és pompája mellett még most is olyan állapotok uralkodnak ott, amelyek nehezen egyeztethetők össze az angol ember modern életvitelével. A királyi pár és a királyi család tagjainak lakhelyiségei, akik, mint vendégek élnek a Buckingham-palotában rendelkeznek ugyan minden kényelemmel, viszont ez nem mondható el azokról a helységekről, amelyekben a kíséret és az udvartartás lakik. Itt még most is vannak szobák, ahol nincs telefon, sőt folyóvíz sem, sem pedig fűdőszoberendezés. Ha a kíséret tagjai közül valaki fürdeni akar, először egy hosszú folyosón kell keresztülmennie, míg végre egy sötét helyiségbe ér, ahol egy falfürdőkád várakozik a tisztálkodni akaróra.

A Marlborough-palota nem oly nagy és

nem is olyan pompázatos, mint a Buckingham-palota. Mindenesetre ez is szép kastély és bizonyos királyi pompával ékeskedik. Legutóbbára VII. Edward özvegye, Alexandra királyné lakott benne másfél évtizedig. Halála után V. György felesége ujonnan berendezte a palotát. Azt hitte, hogy fia, a mostani király csakhamar megnősül. Ez ugyan mindeztől nem történt meg, de az angol trónörökös egyébként sem hurcolkodhatott volna be a Marlborough-palotába. A trónörökös ugyanis, amikor a palota átrendezésével elkészültek, anyja kedvéért megnézte az ujonnan berendezett kastélyt, és már ekkor kijelentette, hogy ha meg is nősi, akkor is a mostani lakhelyén marad. Kétszáz terme, illetve szobája van a Marlborough-palotának, de ezek közül csak igen kevés rendelkezik központi fűtéssel. A mindennapi élet más kényelmességei is hiányoznak a palotából. Epp ezért nem csodálkozik senki sem Angliában, hogy az özevgy anyakirályné nem nagyon szándékozik átköltözködni ebbe a kissé kényelmetlen pompába. A királyné először is nélkülözni fogja a Buckingham-palota gyönyörű parkját, mert a Marlborough-ház parkja sokkal kisebb.

Alapjában véve tehát senki sem akar hurcolkodni. Az anyakirálynén és a királyon kívül ugyanis hurcolkodni kell a mostani trónörökösnek, a yorki hercegnek is, aki a tradíciók miatt kénytelen elhagyni a kinyde-parkban lévő magánházát és át kell hurcolkodnia a St. James-palotába. S költözködik a kenti herceg is. Marina hercegnő férje. A kenti herceg ugyanis most megkapta az elhunyt angol király ugyan-csak elhunyt egyik testvérének egyik vidéki kastélyát és ezzel háztulajdonos lett. A kenti herceg eddig bérből lakott, vagy pedig vendégként az angol királyi család valamelyik tagjának palotájában.

Akik legjobban örülnek a nagy királyi hurcolkodásnak, azok a londoni butorszállítók, mert nekik akkor is jó sok dolguk akad, ha az egyes paloták berendezése mostani helyén is marad.

Május 31 a Zsidó Párt napja

A felkészületlenség, szervezetlenség és közömbösség mindig káros következményekkel jár. Vonatkozik ez úgy a politikai, mint a társadalmi és kulturális életre is. Az emberek azonban legtöbbször a mániákus élethez és a legnyilvánvalóbb, de időben még távoli érdekeikről is van szó, igen gyakran nagyfokú nemtörődömségükkel találjuk magunkat szemben. Talán fölösleges is rámutatni arra, hogy ez az állapot mindig megbosszulja magát és rendszerint csak akkor eszmélnek fel rá, amikor a szerencsétlenség már bekövetkezett és a helyzetet már egyáltalában nem vagy csak nehezen és nagy áldozatok árán lehet változtatni. Hányszor hallottuk már: „Ha tudtam volna! Ha jobban megvizsgáltam volna a helyzetet!...”

A közömbösségnek hasonló fajtájával találkozunk a zsidóságnál a politikai élet terén, melynek következtében egymásután érnek bennünket a kellemetlen meglepetések. Nem látjuk-e, hogy a zsidóság fokozatos elszegényedése szinte törvénye lett a mi társadalmunknak? Nem látjuk, nem érezzük, hogy a zsidóság életnivója a felére csökkent? Nem tudjuk elég jól, hogy ma zsidó ifjú még u. n. zsidó vállalatnál sem tud elhelyezkedni? Hogy közhivatalokról vagy egyéb, a természetközeli álló foglalkozási ágakról ne is beszéljünk. Pedig hát jogegyenlőségben élünk.

A mai általánosan ismert és a zsidóságot lételemében veszélyeztető politikai és gazdasági jelenségek tudatában, mindenki érzi, hogy valamit tenni kellene, hogy útját a csekély utolsó órája és az érdektelenség, a minden akciótól való távolmaradás mégis tovább tart. Természetesen a kezdeményezés hiánya is érezhető volt eddig.

Igy magyarázható meg aztán a zsidó tömegek teljes politikai iskolázatlansága és tájékozatlansága, mely adott esetben igen károsan befolyásolja helyzetüket.

Már több alkalommal hangsúlyoztuk, hogy a zsidóságot erő jótalan támadásokat és sérelmeket csak egy jól megszervezett és öntudatos tömeg ellenálló erejével lehet elhárítani. A tömeg erejének és akarátának nem lehet ellenállni, ha azokat jogos és törvényes követelések szolgálatába állítjuk.

A Zsidó Párt, melyet a Romániában élő zsidóság jogvédelmének szükségessége hívott életre, megérezte az idő parancsszavát és magára vállalta a feladatot, hogy a zsidóságot megszervezze és annak törvényes jogait és érdekeit kellő módon megvédje.

A Zsidó Párt azonban csak akkor valósíthatja meg sikeresen programját, csak akkor járhat eredménnyel a zsidó sérelmek orvoslására irányuló aktivitása, ha a zsidóság minden rétege — tekintet nélkül a zsidókérdés távolabbi megoldására vonatkozó esetleges felfogására — ebben a munkában teljes odaadással részt vesz és megfelelő anyagi és minden másnemű támogatást nyújt a maga részéről.

Tartalommal kell megtöltenünk a Zsidó Párt keretét. A keret csak az irányt mutatja meg, a módokat tárja elénk; a tartalom biztosítja a munkaprogram sikeres megvalósítását.

Főleg az ifjúság elhelyezkedési és megélethetési lehetőségeit veszélyeztetik a napról-

napra mindegyik elhatalmasodó zsidóellenes uszítások, melyek már a törvényhozásban is bizonyos visszhangra találtak. Ezért elsősorban az ifjúságnak kell egységes szervezetbe tömörülnie és sikra szállnia minden, a zsidó ifjúságot érintő sérelmek megszüntetéséért, a zsidó intellektuelek és munkások elhelyezkedéséért, a gazdasági átrétegződés megvalósításáért.

A Zsidó Párt cluji tagozata az ifjúsági szekcióval karöltve nagyszabású szervezőakció lefolytatását határozta el. F. hó 31-én, vasárnap minden 18 és 30 év közötti zsidó ifjút felkeresnek a párt bizalmiférfiai a belépési nyilatkozatok aláírása végett. Hiszszük, hogy nem lesz nehéz dolguk az ifjúság felvilágosítását illetően, mivel munkájuk minden bizonnyal az össz-zsidóság óhaját fe-

jezi ki.

A belépési akció azonban nemcsak a párt megerősítésének célját fogja a legtermészetesebb módon szolgálalni, hanem ezáltal olyan adatok birtokába juthatunk a zsidó ifjúság életviszonyainak és gazdasági elhelyezkedésének tekintetében, amelyek nélkülözhetetlenek bármilyen átrétegződési kísérlet végrehajtásához. Az ifjúság helyzetén csak akkor lehet segíteni, ha statisztikailag megállapíthatjuk, hogy gazdasági téren milyen az elhelyezkedése, milyen foglalkozású egyének állnak munka nélkül, stb.

De fontos ezen adatok beszerzése már azért is, hogy megdöntsük a „proporcionáltság” hirdetőinek minden alapot nélkülöző állításait a zsidóság „paradicsomi” helyzetére vonatkozóan és rá tudjunk világítani a zsidó ifjúság valóságos helyzetére.

Jegyezzük meg jól május 31-ét. Jelentsen ez fordulópontot a Zsidó Párt történetében.

Dr. Lebovits Gyula

Munkás Mozgó

pénteken 3, 6 és 9-kor:

I. A pénz rabszolgái

Izgalmas Wild-west film. Főszerepekben: PAUL MUNI, MARY ASTOR és MARGARET LINDSAY.

II. Rivaldafény

Az évad legnagyobb revüje. Főszerepekben JAMES LAGNEY, DICK POWELL és RUBY KEELER.

Szombattól II-ik műsor: Dinky, JECIE COOPERREL.

KÖZGAZDASÁG

Adó, vám, illeték

Ujabb adó- és illetékügyi döntések és rendeletek

A Casa Cercuata a Asigurarilor Sociale mellett működő Comisia de Apel, ami a munkásbiztosítási peres ügyek legfőbb szakbíróvá, f. hó 11-iki határozatával helyben hagyta a targu-muresi pénztár mellett működő Comisia de judecata olyértelmű határozatát, mely szerint a munkaadó beteg munkásának évente csak egyszer tartozik kifizetni a betegsége első 7 napjára járó bért. Habár ezt a legfelsőbb szakbíróvági határozatot a pénztárgazgatóság valószínűleg meg fogja támadni recurssal a Curtea de Casationál, ez a határozat, illetve ítélet végrehajtható erejű.

Az áru átvadási jegyzékek, illetve szállítási jegyzékek — mint elismervényeknek, a légügyi alminisztérium 1936 május 9-én kelt 161 sz. magyarázata szerint, — fokozatos aviatikai bélyeg alá esnek; még pedig 100—10.000 lej közötti érték esetén 2 lej; 10.001—50.000 lej között 3 lej; 50.001—200.000 lej között 4 lej és 200.000 lejen felül 10 lej. Érték ki nem tüntetése esetén a legmagasabb bélyeg 10 lej róvándó le.

Az áruszállítási szerződések (furnituri) fogalma alá, melyek a bélyegtörvény 15. sza-

kaszának 3 paragrafusára szerint 1,4 százalékos jogilleték alá esnek, a pénzügyminisztériumnak egy 38.268—1936 V. 7. sz. alatt kelt átiratában adott magyarázata szerint, csak azok az eladások esnek, melyek fokozatosan és meghatározott időben történnek és nem a rendes napi eladások. Ennélfogva a szóbeli vagy írásbeli megrendelések alapján történő rendes napi eladások után, melyekről kötelező a számlák kiállítása, csak 0,2 százalékos számlailleték és 0,1 százalékos aviatikai bélyeg róvándó le.

Az illetékegyenérték címén, az 1935—36. költségvetési évre kivetett összegek, a pénzügyminisztérium 48.906—1936. V. 15. szám alatt kelt körrendeletével 1936—37. évre is fenntartották. Amennyiben egyes vállalatoknál változások álltak volna be, a fenntartás közlésétől számított 20 nap alatt fellebbezhetik meg a mult évről áthozott előírás.

Uj kontingentálások. A Monitorul Oficial 1936. május 5-én kelt 102. számában a vám-tarifák következő tételei alá eső cikkek kontingentálását és taxáit hozza:

Art. 1292/a kgként 9 lej,
Art. 1292/b kgként 15 lej,
Art. 1562/a kgként 2 lej,
Art. 1562/b kgként 7 lej,
Art. 1612 kgként 3 lej,
Art. 1651 kgként 1 lej,
Art. 1664 kgként 15 lej.

A következő tételek taxái pedig felemeltettek:

Art. 936 kgként 9 lejre,
Art. 937 kgként 11 lejre.

A pénzügyminisztérium 9550—936. sz. a. korábban körrendeletet adott ki az apr. 1-én életbe léptetett, vas- és gyapjúipari cikkekre vonatkozó fogyasztási illetékek alkalmazására. Ez a rendelet egyik szakaszával úgy intézkedik, hogy a gyárból kikerülő kész áruk nem reexportálhatók, sem az illető gyárba, sem egy másik gyárba. Kivételt képez e rendelkezés alól az az eset, ha a vevők az árut gyártási hibák miatt átvenni visszautasít-

8 év után gyógyultam meg gyomor- és bélbajomból. Azt hittem, hogy betegségem gyógyíthatatlan és ma...

— folytatja — vastagbelem miatt szenvedtem, gyomorhaj, álmatlanság és emésztési nehézségekben. Ezelőtt azt hittem, hogy gyógyíthatatlan a betegségem, el voltam keveredve, ameddig arra gondoltam, hogy az ünnepek itt vannak és nekem 10 napig kell majd otthon az ágyban fekvésem. Végre elhatároztam, hogy venni fogok a csodálatos Gastro D.-ből Ennek köszönöm, hogy ma teljesen meggyógyultam, annak dacára, hogy csak egy üveggel használtam eddig. 8 évi betegség után nem bírom elhinni, hogy én voltam az, aki ezt az időt átszenvedte. Hálás vagyok, hogy az újság révén tudatták velem a Gastro D. létezését, mert nem tudtam volna máskülönben e csodaszert létezéséről.

Tiszta szívemből köszönöm Császár E. gyógyszerésznek, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Fopa D.-né Bucuresti, Str. Bogdănescu No. 33.

Kisérje figyelemmel az ezután közlendő köszönőleveleket.

Ják, amikor a pénzügyminisztérium előzetes engedélyével az árut az előállító gyár visszaveheti kijavítás végett.

A központi aviatikai bélyegbizottság döntése szerint 100 lejen felüli étermi fogyasztás esetén repülőbélyeggel ellátott kórosok jegyzék állítandó ki.

Uj perek a cluji Egyesült Közgazdasági és Jelzálog Bank csődügyében. Dr. Calutiu Martian az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank volt csődötmegegnoka perbe vonta a bank igazgatóság tagjait, az állítva, hogy 1927. év végén 427.000 lejes rejtett betétet jogtalanul felvettek és kifizették maguknak a bank pénztárából a szokásos igazgatósági tantségek kivételével és a csődötmegegnoki keret szerint ezen összeget egymás között fel is osztották. A helyi törvényszék IV. szekciójára tárgyalta első fokon az ügyet és az alperesek védekezése folytán a kereset elutasította azon az alapon, hogy mivel ezen per megtámadási pernek tekintendő, annak megindítása a csődötmegegnok 6 hónap alatt elvül és a kereset ténylegesen hat hónappal későbbi időpontban adta be a tömegegnok. Az ítélet ellen beadott fellebbezési tárgyaláson a csődötmegegnok azt hangoztatta, hogy ez a per nem megtámadási per, hanem közönséges behajtási kereset, amit a bank is folyamatba tehetett volna, a csőd elrendelése nélkül is. Miután pedig egyszerű behajtási peről van szó, az elévülési idő nem 6 hónap, hanem 30 év. A helyi bíróság II. szekciójára elfogadta a csődötmegegnok álláspontját, elvetette az elévülési kifogást és érdemben rendelt el bizonyítást annak igazolására, hogy az igaztagok között a perhez csatolt kimutatás szerint, az összeg tényleg kiosztásra is került.

Az igaztagok közül néhányan a csődötmegegnok ki is egyeztek ezen ügyben, úgy, hogy jelenleg csak 6 alperessel szemben áll fenn a kereset 174.000 lej tőke és járandóság erejéig.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

„Kérszult.” A vonatkozó ár a 38 százalékos felár hozzászámításával emelkedett a közzétett összegre. A rendes árfolyamon lényeges változás nem történt.

M. M., Valea lui Mihai. Levélben válaszoltunk.

S. O., Oradea. Szíveskedjék a Fiba Verlag Bécs címre írni.

Gyermeknyaraló Visegrádon

Higiénikus épület, Dunáig nyúló kert, enyhe lejtésű strand. Ötszöri bőséges étkezés, torna, uszás, kirándulások. Gyermekközösség, játékok, német társalgás, francia és angol nyelvoktatás, korrepetálás. Állandó orvosi felügyelet. Felvételnél egészséges fiúk 3—12, lányok 3—16 éves korig. Havi ellátás: 130 P. Felvilágosítással szolgál és részletes prospektust küld:

Dr. Kulcsár Istvánné Fazekas Anna

Budapest, Pannonia uca 19.

A hatalmas sikerrel futó film május—juniusi programja:

SIGHET május 28—29—30—31-én az „ASTRA”-moziban. A film előtt Moritz Geiger, dr. Fried Abraham és dr. Krausz Ferenc urak tartanak előadást.

TARGU-MURES június 2—3-án a „TRANSILVANIA”-moziban. Június 2-án este diszeladás dr. Kertész Andor (románnyelvű), Weinberger Nándorné és Darvas Mór (magyar nyelvű) és Moritz Geiger (német nyelvű) felszólalásaival, valamint a „Zamir” dalárda részvételével. Június 3-án este második diszeladás Darvas Mór, Weinberger Nándorné és Moritz Geiger felszólalásaival.

MERCUREA NIRAJ június 4-én. A film előtt Löbl Lajos, Timisoara tart előadást. REGHIN június 6-án. A film előtt Weinbergerné (Cluj) tart előadást.

Julius konferencia

Ausztria barátai

Bécs, május 28. Szerint a német biztosa, Sir Neill összes júliusra a rendezése céljából, munkák közül tizenöt igért, hogy deleg egyedül Ausztria nem kíván részt annak ellenére, ha állama.

A Zsidó Távirati intézet az osztrákban az ügyben és kaptak:

— A Népszövegben meghívott külkormány, amely részt a július 2-án nekülügyi konferencia.

A gyás

Cluj, május 2. véségs helyicsége az összes cluji zsidók, hogy folyó előtt 11 órakor rendeznek a P amelyen a cluji leróni Nahum S

Két zsidó irre

Cluj, május 28. mult évben beszé nagy port felvert replője Paul Le alabástromgyáros menekültek Románia. A két testvér turdai rendőrség ellenük, hogy Kő pagandát csinálnak val mindössze egy láltak náluk, az utaztukban az állben egyikük sem. A rendőrség még vért, akik azzal

An optik

A kormány

Bucuresti, május kormány gazdasági tartott, amelynek a nitrogén-kérdés problémája szere elhatározta több lási rezsim alól Victor Antone nyilatkozatot adott évi költségvetés jelenlegi helyzetét mutatott arra, hogy az egysúly fenntartásának kielégése érdekében a miniszter kijelentette, hogy az évi költségvetési év első

Julius másodikán népszövetségi konferencián vitatják meg a német menekültek ügyeit

Ausztria nem vesz részt a konferencián. A bécsi kormány barátságos magatartása a menekültekkel szemben

Bécs, május 28. Az osztrák sajtó közlései szerint a német menekültek népszövetségi biztosa, Sir Neill Malcolm gyűlést hívott össze júliusra a német menekültek ügyeinek rendezése céljából. A népszövetségi tagállamok közül tizenöt ország kormánya már beígérte, hogy delegátust küld a konferenciára, egyedül Ausztria kormánya közölte, hogy nem kíván részt venni a tanácskozásokon, annak ellenére, hogy Németországnak határállama.

A Zsidó Távirati Iroda munkatársa kérdést intézett az osztrák kancellári hivatalnál ebben az ügyben és a következő felvilágosítást kapta:

— A Népszövetség főtárgyalása a napokban meghívott küldött az osztrák szövetségi kormánynak, amelyet arra kért, hogy vegyen részt a július 2-án Genfben megtartandó menekültügyi konferencián, amit a Népszövetség még 1936 január 24-én határozott el. Az osztrák külügyi hivatal május elején válaszolt a meghívásra. A kormány — így szövelt a válasz — nem kívánja ugyan képviseltetni magát a konferencián, minthogy Ausztriában kevés a német menekült és nem érint a kérdés osztrák belügyi érdekeket. Mindazonáltal az osztrák kormány a legkülönbözőbb kategóriájú politikai menekülteknek ad menedékhelyet, akikkel az emberiség alapelvei szerint bánnak az országban. Ettől eltekintve azonban az osztrák kormány a konferencia munkáját a legnagyobb figyelemmel kíséri és arra kéri a Népszövetség titkárságát, hogy az illesekkel állandó tudósításokat küldjön.

A bécsi hitközségnél szerzett információk szerint azok a zsidó menekültek, akik Ausztriában tartózkodnak, a kormány és a hatóságok részéről semmiféle zaklatásnak nincsenek kitéve.

A cluji zsidóság Szokolovgyászünnepélye és tiltakozása

A Poale Cedek imaházban lesz az ünnepély

Cluj, május 28. A Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportja kezdeményezésére az összes cluji zsidó testületek elhatározták, hogy folyó hó 31-én, vasárnap délután 11 órakor nagyszabású népgyűlést rendeznek a Poale Cedek imaházban, amelyen a cluji zsidóság kegyeletét fogja leróni Nahum Szokolov emléke iránt és

leszögezi álláspontját a legutóbbi palesztinai eseményekkel, illetőleg a kormány magatartásával szemben. A vasárnapi miting demonstratív megnyilatkozása lesz a cluji zsidóság népi akaratának és annak a hálának, amellyel a körünkben is járt Nahum Szokolov emlékéit kívánja megőrizni.

Két zsidó német emigráns testvér irredenta-kommunista pere a cluji táblán

Ujból elhalasztotta a tábla a tárgyalást

Cluj, május 28. (Az Uj Kelet tud.) Még a múlt évben beszámolt az Uj Kelet arról a nagy port felvert ügyről, amelynek két szereplője Paul Lévy és Ernest Lévy turdai alabástromgyárosok, akik Németországból menekültek Romániába és Turdán telepedtek le. A két testvért egy napon letartóztatta a turdai rendőrség, mert feljelentés érkezett ellenük, hogy Kommunista és irredenta propagandát csinálnak. A házkutatás alkalmával mindössze egy magyaryelvű könyvet találtak náluk, amit Budapesten keresztül utattak az államónak. Ezzel szemben egyikük sem tud magyarul egy szót sem. A rendőrség mégis letartóztatta a két testvért, akik azzal védekeztek, hogy a képte-

len vád egyik alkalmazottjuk bosszúműve. Az elmúlt évben foglalkozott ügyükkel a turdai törvényszék, ahol mindkét testvért súlyosan elítélték. Paul Lévyt egyévi és Ernest Lévyt két és fél évi fogságra. A cluji tábla egyezben már foglalkozott ügyükkel, amikor a védelem a bizonyítás kiegészítését kérte. A tábla helyt adott az indítványnak, elnapolta a tárgyalást és egyben szabadlábra helyezte a két testvért, akik hosszú hónapokig voltak már fogságban. A tábla tegnap újból tárgyalásra tűzte a nagy érdeklődéssel kísért pert, de a védelem újból kérte, hogy a bizonyítás kiegészítése végett halasszák el ismét a tárgyalást, amelyhez a tábla tanács hozzájárult.

Antonescu pénzügyminiszter optimista nyilatkozata az idei költségvetésről

A kormány gazdasági bizottsága több árucikket kivont a kontingentálási rendszer alól

Bucuresti, május 28. (Az Uj Kelet tud.) A kormány gazdasági bizottsága ma este ülést tartott, amelynek napirendjén többek között a nitrogén-kérdés és az aranytermelő vidékek problémája szerepelt. A gazdasági bizottság elhatározta több árucikkek a kontingentálási rendszer alól való kivonását.

Victor Antonescu pénzügyminiszter ma nyilatkozatot adott a sajtónak az 1935—36. évi költségvetéséről és az ezévi költségvetés jelenlegi helyzetéről. A pénzügyminiszter rámutatott arra, hogy költségvetési alapelvei: az egyensúly fenntartása, a hadsereg szükségleteinek kielégítése és a régi költségvetések likvidálása, megvalósultak. A pénzügyminiszter kijelentette még, hogy az új költségvetési év első hónapjaiban az inkasszó

biztató menetben halad és április és május havában 270 millió lejtel több folyt be, mint az elmúlt év ugyanezen szakában. Antonescu közölte továbbá az újságírókkal, hogy Badulescu államtitkár prágai és Neagu pénzügyminiszteri vezértitkár párizsi útja az új hadrendelések finanszírozásával áll összefüggésben.

— Ujabb devizatilalom Németországban. Berlinből jelentik: A Birodalmi Bank megtiltotta a váltópénzeknek Németországba való bevitelét, amelyek eddig idegen piacokon voltak forgalomban. Ismeretes, hogy eddig csak a Birodalmi Bank által kibocsátott bankjegyeket nem lehetett bevinni Németországba.

GYOMORBAJ SZIVBAJ REUMA

gyakran a rossz fogak következménye.

Még tulságosan kevésé közismert, hogy a rossz fogak, a foggyökér gyenyedése az egész szervezet számára veszedelmes fertőző góccá válhatnak és abból betegségek, mint szív-, vese- és ízületi bajok fejlődhetnek.

Ne higgye, hogy túlozunk! Kérdezze meg orvosát!

Fogak élő szervek és a rossz fogak olyanok, mint a seb. Számos betegség okozójának a tárt kapuja, amelyen keresztül behatol a vérkeringésbe és igen sok esetben veszedelmes és macacs betegségeket okoz.

Egyszerű eszközökkel veheti mindenek elejét:

- 1 Rendszeres, gondos fog-ápolással Chlorodont fog-paszttal reggel és este!
- 2 Évente kétszer megvizsgálta fogait a fogorvossal!

A legfontosabb azonban a fogak preventív ápolása CHLORODONT-tal a tudományos alapon nyugvó fog-paszttal. Az a tudot, hogy fogait Chlorodont óvja, megéri, hogy REGGEL és ESTE 2 percet szenteljen a fogápolásnak.

Chlorodont

megóvja fogait és egészségét!

A kereskedelmi miniszter a külkereskedelem és a devizalorgalom teljes szabadságának visszaállítását igéri

Expozé a külkereskedelmi rendszer kiváló eredményeiről. Nyolc hónap alatt 5 és félmilliárd aktívum a forgalom mérlege

Bucuresti, május 28. Costinescu dr., kereskedelmi miniszter a sajtó képviselőinek ma hosszabb expozét adott az ország külkereskedelmi helyzetének javulásáról. A folyó év május hó elsőjéig eltelt egy év alatt a kormánynak az volt a törekvése, hogy emelje a kivitelt és leszállítsa a behozatalt a kereskedelmi mérleg egyensúlyának helyreállítása érdekében. Így kellett eljárniuk, — mondotta a miniszter — hogy eleget tehesünk külföldi tartozásainknak és kielégítsük az államnak a nemzetvédelemmel kapcsolatos nagy szükségleteit. Nyolc hónap alatt öt és félmilliárd aktívumot értünk el, ami eredménye annak, hogy kivitelnk havi átlaga másfél milliárd, behozatalunk átlaga pedig csupán 850 millió lej volt. Ez havi 652 millió forralmi felesleget jelent, ami olyan magas összeg, hogy külkereskedelmi forgalmunk minden eddigi aktívumát felülmulja. Javaslatomra a kormány a múlt év decembere óta a gyenge devizákat szabadforgalomra engedte, az erős valuták után pedig 38 százalékos felárat fizet. A kormány szeretné az összes devizák forgalmának szabadságát visszaállítani. Eppen két napja, hogy a belga követ kérelmezte a belga devizák szabadforgalomba helyezését. Ezek az eredmények remélni engedik, hogy nem vagyunk messze a teljes kereskedelmi és devizasabadság visszaállításától.

ről 11 lejre szállt le. Az idei év első négy hónapjának forgalmi feleslege 935 millió, szemben a múlt év ugyanezen időszakának 482 milliójával. Ha a múltban összegyűlt külföldi tartozásainkat kifizetjük, a helyzet még inkább javulni fog, a Jegybank devizakészlete azért nem nagyobb, mert a szabad devizaforgalomból nagy összegeket kellett elvonni az állam fegyverkezési szükségleteire.

Végül a miniszter az újságírók kérdésére nyilatkozott a kompenzációs forgalom helyzetéről is, amelyet változatlanul szükségesnek tart olyan cikkek kivitele céljából, amelyek egyébként nem volnának külföldön értékesíthetők és amelyek ellenében nyersanyagot lehet az országba behozni. Legutóbb a kormány tizenöt ezer vagom tengeri kompenzációs kivitelt engedélyezett a belföldi árak emelése céljából anélkül, hogy e kivitelt után a Jegybank bármilyen prémiumot fizetne.

— Lindbergh az angol királynál. Londonból jelentik: Lindbergh és felesége tegnap este az angol királynál voltak díneren. A világhírű repülőpár európai köruton van.

— Nemzetvédelmi kérdésekben teljhatalmat kapott a lengyel köztársasági elnök. Varsóból jelentik: A ma tartott minisztertanács teljhatalmat ruházott a köztársasági elnökre, akiknek így módjában fog állani törvénytervezleteket kibocsátani a nemzetvédelemre vonatkozó kérdésekben a parlamenti szünetidő alatt.

SPORT

Rosszindulat és bosszu áldozata lett a baiamarei Phönix sportegyesület

Mi az igazság a satumarei alkerület által felhozott „vádak” ügyében

Cluj, május 28. (Az Uj Kelet tud.) Mint azt pár nappal ezelőtt megírtuk, a satumarei labdarugókerület a baiamarei Phönix sportegyesületet 2000 lej büntetésre ítélte, működési jogát pedig egy hónapra felfüggesztette. A különös hárszót értetveben kinos megjelölést keltezt sportkörökben, minthogy a Phönix közudomás szerint Románia sportjának egyik oszlopa, tekintélyével és súlyával a román labdarugás elsői között foglal helyet, érthetetlennek tűnt tehát, hogyan alkalmazhatta a satumarei alkerület fentemlített, mint most kiderül, jogtalan büntetéseit a Phönix ellen.

Nos, a Phönix sportegyesület az első halálása is rosszindulatának tűnő szankciókat az Északi Ligához megfellebbezte, amellyel természetesen a büntetés érvényessége felfüggesztést nyert.

A beadott fellebbezésből teljes egészében bontakozik ki a tényállás, amelyből megállapítható,

hogy rosszindulattól, mennyi elfogultságtól vannak áthatva a satumarei kerület labdarugósportjának hivatalos vezetői, akiknek hivatása volna a sportszerűségből, pártatlan objektivitásból példát adni és iskolát szolgálni. Ezzel szemben...

A Phönixet legutóbb a satumarei alkerület két „büncselekmény” miatt marasztalta el. Ime az egyik „büncselekmény” tényállása: A Phönix tartalékcsoportja, a Phönix B) résztvevő tartalékcsoportok részére kiírt tartalékbajnokságban. De milyen feltételek mellett. Ha a Phönix vidékre utazott, tette ezt teljesen saját költségére, minden megtérítési igény nélkül. Ha azonban saját pályáján fogadta ellenfeleit, fizette a hivatalosan megállapított megtérítési költségeket. Olyan gesztus tehát ez, amely csak megerősíti azt az ismert tény,

hogy a Phönix a sportért minden áldozatot meghoz.

Minthogy azonban a satumarei alkerület részéről dicstelen klubszemponok miatt mértéklen felüli vexaturában volt a Phönixnek része, pedig tartalékcsoportjának saját költségén való szerepeltetésével elsősorban a satumarei kerület ügyét szolgálta,

elhatározta, hogy tartalékcsoportját a bajnokságból visszavonja. Erről a következő tartalmú táviratot küldte a kerületnek: Barkochba B) mérkőzést lemondjuk, levél megy. Majd a levél: Tisztelettel közöljük, hogy együttesünk a tartalékbajnokságból visszavonjuk.

Ezzel szemben az alkerület vezetősége a Phönixet, mert a mérkőzés elhalasztását kérte, amit nem kapott meg és csapatát nem állította ki ellenfele ellen, megbüntette.

Érdekes itt megállapítani, mennyire naívu felületes a kerület vezetősége. A Phönix távirata és levele alapján ugyanis a kerület jegyzőkönyvében a következő megállapítás van: nem látva indokoltnak az elhalasztás iránti kérelmet, stb. Ezzel szemben a kerület által a Phönixnek adott távirati válaszában a következőket írta: A lemondást nem fogadjuk el. Tehát a konfuzió nyilvánvaló: a jegyzőkönyvben halasztási kérestről (ez nem felel meg a valóságnak) a kerület táviratában pedig a tényállásnak megfelelően lemondásról van szó.

Amikor tehát a satumarei alkerület vezetősége a Phönixet a Barkochba B) elleni mérkőzésen való meg jelenésért büntette, meghamisított tényállás alapján hozta határozatát.

Jegyezzük meg ide, hogy a Barkochba tartalékcsoportja a mérkőzésre megjelent Baiamaren és bár nem játszottak, a költségeket a Phönixtől megkapta, amivel a bánya csapat vezetősége újabb jóbizonnyitványt állított ki sportszerűségéről.

A másik bűn, amit a Phönix elkövetett: satumarei képviselője megsértette a kerület vezetőségét.

Erre vonatkozólag a fellebbezésből kiderül, hogy

a satumarei alkerület vezetősége, amelynek titkára (itt bujlik ki a szegedi alkerület) Zaciú Felician, a satumarei Olimpia labdarugóegyesületének titkára,

csak a tavasz elején alakult meg és azóta fejt ki „áldásos tevékenységet” — főleg a Phönix ellen alkalmazott büntetések terén. Mert a tavasz óta az alkerület tevékenységi aktívuma a Phönix ellen:

1. 1936 március 31-én felfüggesztette az egyesületet 100 lej büntetés ki nem fizetése miatt. (A Phönix hivatalosan tudja igazolni,

hogy a kiegyenlítésre mindössze két napi ideje volt.)

2. 1936 május 4-én Korom Josif Phönix-játékos és csapatkapitány játékjogát a játékezetőnél történt reklamációért 30 napra felfüggesztette. (Jellemző, hogy a szóbanforgó játékezetőt a Nemzeti Bajnokság Bizottsága pártoskodásért 30 napra felfüggesztette.)

3. 1936 május 4-én Biró Gyula mérnököt, a Phönix edzőjét három hónapra felfüggesztette.

4. 1936 május 4-én 500 lej pénzbüntetés.

5. 1936 május 4 és 11-én 2000 lej büntetés és egyhónapi felfüggesztés a már ismertté „okok” miatt.

Ebben került ki tehát a satumarei labdarugóalkerület párhónapos tevékenysége.

A satumarei labdarugóalkerület vezetőknek koncepciójára és hivatásukat egyáltalán nem ismerésére vall egyébként a büntetések minősítése.

Ugyanis, akinek csak egy kis jártassága van a sport terén, tudja, hogy egyesületet felfüggesztés minden sportaktivitástól nem lehet.

Jogtalanul hozta ítéletét a Phönix ellen más szempontból is a satumarei kerület. A Phönix ugyanis a Nemzeti Bajnokságban játszik, labdarugótevékenységétől való felfüggesztése tehát a Nemzeti Bajnokság Bizottsága hatáskörébe tartozik.

Ezt illene tudni a kerület vezető urainak, akik eszerint visszaélnék hatalmukkal és a Phönix ellen alkalmazott naiv, de rosszindulatu büntetésekkel beigazolták, hogy nem állnak hivatásuk magaslátán akkor, amikor az emberi ösztönök leggonoszabbja, a bosszu miatt hamisítástól sem riadnak vissza.

Azzal a sportegyesülettel szemben, amely Románia sportjéért többet tesz egy mérkőzésen, mint a satumarei alkerület vezetői működésük óta tehetek.

A Phönix fellebbezése az Északi Liga vezetőségének asztalán fekszik. Nem kételkedünk benne, hogy az alkalmazott büntetéseket a labdarugás szabályai alapján hatálytalanítják, de feltételezzük, hogy a Liga vezetői a megfelelő szankciókat fogják alkalmazni azok ellen, akik hivatalos hatalmukat az egyre fejlődő román labdarugás diszkreditálására használják fel. (w—)

JONESCU TOPE VEZETI A NAC—UNIVERSITATEA MÉRKŐZÉST

Cluj, május 28. A vasárnapi NAC—Universitatea mérkőzést Clujon Jonescu Tope vezeti. A további mérkőzésekre a központi bíróság bizottság a következőket küldte ki: Unirea Tricolor—Gloria Xifandó, AMTE—Victoria Ceareanu. A Kinizsi—Venus mérkőzést minden valószínűség szerint elhalasztják.

Itt említjük meg, hogy a Ripensia vasárnap Lupeniben a Minierul-lal játszik Román Kupa mérkőzést. A győztes az Universitatea-val mérí össze erejét.

BISTRITAN JATSSZÁK AZ ÉSZAKI LIGA BAJNOKSÁGÁNAK DÖNTŐJÉT

Cluj, május 28. (Az Uj Kelet tud.) Az Északi Liga bajnokságának döntője a Barkochba és Ceramica között vasárnap lesz Bistritan. A mérkőzés vezetésére Stanciu Aurel küldték ki, aki azonban ezt nem vállalta.

Prága válogatott atlétagárdája Clujon. Prága válogatott atlétagárdája vasárnap Bucurestiben szerepel. A KAC megállapodást létesített a cseh atlétákkal, mely szerint június 3-án, szerdán délután fél 6 órai kezdettel Clujon is mutatkozzanak be.

A nemzeti bajnoki minősítő kiüzdelemében a Phönix vasárnap odahaza a Victoriával, az ILSA Brailaban a Franco Romanával játszik.

Ismét kiűtötték Carnerát. Newyorkból jelentik: Leroy Haynes néger öklívívó a 9-ik menetben technikai kiűtéssel győzött Primo Carnera olasz boxoló ellen.

SZÍNHÁZ-FILM

Méltóságos asszony

Ma, pénteken este ebben a szezonban utoljára kerül színpadra Békeffy István és Stella Adorján bájmos, mulatságos vígjátéka, a Méltóságos asszony. A kitünő da-

rab címszerepét ezúttal vendégként Vass Piri, a szegedi színház tagja alakítja, aki Szegeden nagy tetszés mellett játszotta a Méltóságos asszonyt.

Hajduk hadnagya

Szombattól kezdve a Hajduk hadnagya című nagyszabású magyar dalmi szerepel esténként a színház műsorán. Az operett társulat legnagyobb teljesítménye lesz ebben az évben a Hajduk hadnagya, amely operai igényeket támaszt az elődással szemben. Nagyszabású új díszletek, megnagyobított zenekar, kiegészített kórus

várják a közönséget a Hajduk hadnagya előadásán, amelynek főszerepét Solymosán Magda, Stefanidesz Ili, Kőszegi Margit, Jenei János, Borovszky Oszkár, Tompa Sándor, Csóka József, Nagy István, Lantos Béla alakítják. A rendezés hatalmas munkáját Gróf László végzi, a zenekart pedig Stefanidesz József vezényli.

Otto Wallburg, a híres filmkomikus személyesen lép fel a Wiener Kammerspiele szerdai vendéjátékában

Szerda este Arnald és Bach nagy sikerű legújabb bohózat (Der keusche Lebe-mann) fogja játszani nálunk a Wiener

Kammerspiele kitünő együttese, amelynek élén Ottó Wallburg, a híres filmkomikus is városunkba érkezik.

A Magyar Színház heti műsora

Péntek 9: Méltóságos asszony. (Vass Piri, a szegedi színház tagjának vendég-fel-léptével.)

Szombat d. u. 5: Házasság. (Vaszary János vígjátékának első olcsó helyéras elő-adása.)

Este 9: Hajduk hadnagya. (Czobor Károly és Rajna Ferenc romantikus daljátéka, kiegészített kórusokkal és zenekarral. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Solymosán Magda, Kőszegi Margit, Stefanidesz Ili, Jenei János, Borovszky Oszkár, Tompa Sándor, Csóka József.)

Vasárnap d. e. 11: Brettségi. (Olcsó hely-árakkal.)

d. u. 3: Mese a Grand Hotelben. (Olcsó hely-árakkal.)

d. u. 6: A néma levelet.

este 9: Hajduk hadnagya.

Hétfő d. u. 3: A cigány. (Olcsó hely-árakkal.)

d. u. 6: Urilány.

este 9: Hajduk hadnagya. (Az operett-együttes bucsuja.)

Kedd d. u. 5: Tatárjárás. (20, 15 és 10 lejes hely-árakkal.)

este 9: Urilány. (Szezonzáró bucsúelőadás.)

Szerda 9: Keusche Lebe-mann. (A Wiener Kammerspiele teljes társulatának egy napos vendéjátéka, a főszerepben Otto Wallburg, a híres filmkomikus. Méréskel-ten felvett hely-árakkal.)

ROYAL MOZGO MÜSORA:

Ma, péntektől két remek film 15 és 20 lejért. I. Szeresd felebarátnódot. Bing Crosby, Amerika legnépszerűbb rádió-

énekeseinek slágere. II. Közkívánatra: Keresztes hadjárat. Cecil B. de Mille grandiózus alkotása. Uj világhírű. Első-adások kezdete: I. Szeresd felebarátnódot: 3.20, 6.20, 9.20 órákor. Keresztes hadjárat: 4.20, 7.20 és 10.20 órákor.

OPERA MOZGO MÜSORA:

Csütörtöktől premier. Nevetőhullám 2 óra: keresztes hadjárat. A kiváló komikusok legújabb utólrhetetlen vígjátéka.

EDISON MOZGO MÜSORA:

Kacagó tarka tavaszi műsor. 7 film egy-szerre. Román és magyar feliratokkal. I. Madame Dubarry Alpar Gittával. II. Makrancos számár, vígjáték. III. Kimpi pilóta. IV. Oh Susanna. V. Robin kalandja. Vígjátékok. VI. Kalózok. VII. Journal. Hely-árak: 9 és 13 lej. Kezdeté 3, 6, 9 órákor.

MUNKAS MOZGO MÜSORA:

Szerdán, csütörtöktől, pénteken 3, 6, 9-kor: I. A pénz rabszolgái. Izgalmas Wild-west film. Főszereplők: Paul Muni, Mary Astor és Margaret Lindsay. II. Rivalda-fény. A legnagyobb revüfilm. Főszereplők: James Gagney, Dick Powel és Ruby Keeler. Szombattól II-ik műsor: Dinky. Jecie Cooperrel. Hely-árak: 10 és 12 lej.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összekötéssel rendelkező „MIREA” iroda Cluj, Regele Ferdinand 116.

Hálószerberendezés, díofurniros, teljesen új, eladó. Berkovits műasztalos, Eminescu 2.

Jömegjelenésű, ügyes izr. fiatalember, kinek 600.000 készpénze van, szívesen benőstíne rentábilis üzletbe, vagy vállalatba. Levelet „Jó partie” jelígre a kiadóhivatalba kér.

Házasságokat közvetít, kizárólag uri családok között, nagy ismerettségel bíró, társaságbeli uriaszony. Válaszbélyeg. Cim: „Diszkretr” Satumare. Postafiók 39.

Közép- és nagy gyár, műhely, garázs, szin, istálló Regele Carol 116—118. azonnal kiadó. Szerződés dr. Nagy Ferencnél Re-gala 3.

Kiadó azonnal 3 szoba, hall, összkomfortos, emeletes uccai lakás, napos oldalon, új ház-ban. Str. Gojdu No. 2.

Május 31-én, vasárnap délben nyílik meg a „REGINA” kóser vegetárius étterem. Str. Gherescu 7 alatt. A konyha: néhai Schwartz Ignác receptjei szerint lesz bevezetve. Szolid árak, figyelmes kiszolgálás. Az összes tejnemek saját készítményeink. Vezető: Schwartz Ignác.

Zongora, jókarban levő, rövid kereszturos Schweighoffer gyártmányú eladó. Megtekint-hető Regina Maria 6. II. emelet, ajtó 6.

Keresünk fűrésztelpi közös konyhához izr. vallású középkorú, önállóan főzni és gazdál-kodni tudó házvezetőnőt szakácsnőt. Cim: Fiad S. A. R. Fiad, u. p. Felciu, jud. Násaud.

8 éves gyermekem mellé keresek német, román vagy francia-román nevelőnőt. Cim a kiadóban.

Kertes villában elegánsan butorozott külön-bejáratu szoba, fűrdőszobahasználatall egy vagy két fiatalembernek kiadó. Értekezni: Str. Carpa 15, d. u. 2—3 között.

Orvosi rendelőbe intelligens asszisztenső kerestetik. Fényképes ajánlatokat dr Stern-berg, Sighet.

Alkalmazok nőt, aki perzsaszőnyeg szövéséhez ért és a háztartásban is segédkezik. Stánliú, Str. Oásanu 80.

Asszurozógép teljesen jókarban sürgősen el-adó. Cim: Terkeltaub Mihály Oradea, Platá M. Viteazul 6.

Rövid, fekete jóhangu zongora bárbeadó. Str. Macelarilor 8.

Goga királyi audi-jentik: Goga a jövő hé-zik. Elutazása előtt a-jelenik meg az uralkod-Gogának már kitűzték nemzeti keresztény párt-gedése miatt azt el kell

Nagy ünnepeké-gensherceg és Benes t-ből jelentik: A kormá-láv régenshercek és Be-fogadtatásának részletei-mos ünnepeket, sporti-rendeznek a magas ven-hetséges, hogy a két v-krándulást tesz a Du-Franasovici és Sergiu-Severinbe utazzak, hogy-hajó vízrebocsátási ün-ját a helyszínen kidolgo

Averescu Bucures-tből jelentik: Averescu a fővárosba érkezett. A-gadta senki, mert nem

A pénzügyi admin-igyal Bucuresctől jelen-pénzügyi adminiszter te-a hadfelszerelési rendel-tainak megállapítása v-lescu tárgyalásai során-két állam közti keres-újabb fokozása is.

Szeptember 1-ig e-törvénykönyv végrehajt-estiből jelentik: Az ig-felkérte a legfőbb tő-szeptember 1-ig készítés-tetőtörvénykönyv vég-hogy a törvényt 1937-essen léptetni.

A litvániai zsidók-sági helyzete. Kaunas-b zsidó Nöbpank legutób-jesztették az évi jelen-hogy az általános gazd-a zsidók gazdasági hely-rosszabbodott. Különöse-vednek sokat az egyre-mozgalmak miatt.

Ha az arcszine t-tekintete bágyadt, ha-nyomott és nehéz ál-m-tulságos rothadási fol-és epepangás kinozák-pohár természetes „Fé-vizet kell inni. Az orv-régóta a Ferenc Józse-mert ez a rosszullét ok-megszüntetési és az egész-Az orvosok ajánlják.

Kloroformos bető-kásán. Amerikai stílus-tesnap ismeretlen tett-sofőr Str. Julius Cézár-sán. Ghiurghiu és fe-fájással és szédüléssel-dig a szobában körül-láltak, hogy a butoró-forgatta, a szekrénya-állott. Megijedve kons-talon hirtelen pénztár-iratai eltűntek a laká-ték a szomszédban lé-kapitányt, aki meg-mert kétségtelennek l-mos betörés történt. Vendégek azonban per-ruhaneműt egyáltalán-színének látszott, hog-mal elkábították az-fosztották ki a lakást-riüt nyomára akadni

Meghalt K. Hirs-a reggeli órákban m-szanatóriumban K.-művésznő, akinek por-az országon túl is. D-témák és színek ered-általános tetszést kelt-a művész önzetlen-több mint másfél évt-lála tragikus váratlan-jén hüléssel ágyának-pott, átvitték a szan-a legmondosabb ápolá-megmenteni. Temetés-11 órákor lesz az or-ból, ahonnan az iclő-ítják. Halálát fiata-tísvérei Hermann Gé-Hirsch János és kit-gyászolja.

HIREK

Közkivánatra: A B. de Mite világhírű. Előresd felebarátakor. Keresztes 0.20 órákor.

SORA:
Ghullám 2 órára
vándorfény-
kusok legújabb

SORA:
7 film egy-
ar feliratokkal.
Alpár Gittával
vigjáték. III.
sanna. V. Robin
Kálzok. VII.
13 lej. Kezdeté

SORA:
3, 6, 9-kor:
Izgalmas Wild-
Paul Muni, Mary
II. Rivalda-
film. Főszerep-
Powel és Ruby
műsor: Dinky.
10 és 12 lej.

SORA:
10 és 12 lej.

lej, vastagabb
hirdetés 20 lej.
kedvezmény.
Jellegés
ha portóbélyeg

mennyel körvetté
rendelkező
Ferdinand 116.

rniros, teljesen
os, Eminescu 2.

atalember, kinek
esen benőstüine
alatta. Levelet
vatalba kér.

zárólag uri csa-
éggel bír, tár-
szabélyeg. Cim:
ók 39.

nihely, garázs,
16-118. azonnal
Ferencné Re-

II, összkomfortos,
oldalón, új ház-

ben nyílik meg a
us étterem. Str.
néhai Schwartz
z bevezetve. Szo-
lás. Az összes
nyeink. Vezető:

vid kereszthuro
ladó. Megtekint-
elet, ajtó 6.

s konyhához izr.
főzni és gazdál-
zakácsnót. Cim:
ciu, jud. Násáud.

keresek német,
nevelőnőt. Cim a

butorozott külön-
használatlalt egy
hadó. Értekezni:
özött.

gens asszisztenső
atokat dr Stern-

szásznyeg szövén-
n is segítkezik.

ban sürgősen el-
ty Oradea, Piața

ongora bárbeadó.

— Goga királyi audienciája. Bucurestiből jelentik: Goga a jövő hét végén Ciuceara utazik. Elutazása előtt azonban kihallgatáson jelenik meg az uralkodónál. Mint ismeretes, Gogának már kitűzték az audienciáját, de a nemzeti keresztény párt elnökének megbetegedése miatt azt el kellett halasztani.

— Nagy ünnepségeket rendeznek Pál régensherceg és Benes tiszteletére. Bucurestiből jelentik: A kormányt jelenleg Pál jugoszláv régensherceg és Benes csehszlovák elnök fogadtatásának részletei foglalkoztatják. Számos ünnepséget, sportünnepélyt és fogadást rendeznek a magas vendégek tiszteletére. Lehetséges, hogy a két vendég az uralkodóval kirándulást tesz a Duna-deltában. Inculc, Franasovici és Sergiu Dimitriu ma Turnu-Severinbe utaztak, hogy a Regele Carola II. hajó vizrebocsátási ünnepségeinek programját a helyszínen kidolgozzák.

— Averescu Bucurestibe érkezett. Bucurestiből jelentik: Averescu marsall kedden éjjel a fővárosba érkezett. Az állomáson nem fogadta senki, mert nem jelezte érkezését.

— A pénzügyi alminiszter Prágában tárgyal. Bucurestiből jelentik: Victor Badulescu pénzügyi alminiszter tegnap Prágába utazott a hadfelszerelési rendelések fizetési módozatainak megállapítása végett. Allitól Badulescu tárgyalásai során szóba fog kerülni a két állam közti kereskedelmi kapcsolatok újabb fokozása is.

— Szeptember 1-ig elkészül az új büntető-törvénykönyv végrehajtási utasítása. Bucurestiből jelentik: Az igazságügyminisztérium felkérte a legfőbb törvénytanácsot, hogy szeptember 1-ig készítse el a II. Károly büntető-törvénykönyv végrehajtási utasításait, hogy a törvényt 1937 január 1-én életbe lehessen léptetni.

— A litvániai zsidók katasztrófális gazdasági helyzete. Kaunasból jelentik: A kaunasi zsidó Népbank legutóbbi közgyűlésén betervezték az évi jelentést. Ebből kiderül, hogy az általános gazdasági javulás ellenére a zsidók gazdasági helyzete rendkívül módon rosszabbodott. Különösen a kereskedők szenvednek sokat az egyre erősödő szövetkezeti mozgalmak miatt.

— Ha az arczine fakó, szürkésárga és tekintete bágyadt, ha szomorú, hangulata nyomott és nehéz álmok gyötrik, ha a bél-tuldság rothadási folyamatai, gyomorfájás és epepanasz kinózzák, éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet kell inni. Az orvosok azért rendelik már régóta a Ferenc József vizet oly gyakran, mert ez a rosszullet okát rendszerint gyorsan megszünteti és az egész szervezetet felfrissíti. Az orvosok ajánlják.

— Kloroformos betörés egy cluji sofőr lakásán. Amerikai stílusú betörést követtek el tegnap ismeretlen tettesek Ghiurghiu Stefan sofőr Str. Julius Cézár 15 szám alatti lakásán. Ghiurghiu és felesége reggel erős fejfájással és szédüléssel ébredtek, amikor pedig a szobában körülnéztek, megdöbbenve látták, hogy a butorokat valaki teljesen fel-forgatta, a szekrényajtó pedig tárva-nyitva állott. Megijedve konstatálták, hogy az asztalon hagyott pénztárca és a sofőr összes iratai eltűntek a lakásból. Azonnal értesítették a szomszédokban lakó dr Chendi rendőrkapitányt, aki megindította a nyomozást, mert kétségtelenné látszott, hogy kloroformos betörés történt. A titokzatos éjszakai vendégek azonban pénz után kutattak, mert ruhaneműt egyáltalán nem vittek el. Valószínűnek látszott, hogy a betörők kloroformmal elkábították az alvó házaspárt és így fosztották ki a lakást. Eddig még nem sikerült nyomára akadni a vakmerő betörőknek.

— Meghalt K. Hirsch Margit. Csütörtökön a reggeli órákban meghalt a cluji Charité-szanaszatóriumban K. Hirsch Margit iparművész, akinek porcellánjai híresek voltak az országban túl is. Disztingvált ízlésűvel, a témák és színek eredetiségével a porcellánok általános tetszést keltettek. K. Hirsch Margit a művész önzetlen rajongásával dolgozott több mint másfél évtizede ezen a téren. Halála tragikus váratlansággal jött. E hét elején hüléssel ágynak dőlt, tüdőgyulladást kapott, átvitték a szanaszatóriumba, ahol azonban a legmondosabb ápolás és kezelés sem tudta megmenteni. Temetése pénteken délelőtt fél 11 órákor lesz az ortodox chevra székházából, ahonnan az icoldi családi sírboltba szállítják. Halálát fiatal gimnázista fia, Tibor, testvérei Hermann Gézáné, dr Hirsch Elemér, Hirsch János és kiterjedt előkelő rokonság gyászolja.

— Bratianu György és a kormányutódlás. Bucurestiből jelentik: A fővárosi lapok egyöntetűen helyt adnak a következő közleménynek: Ellentétben egyes lapok híreivel, Bratianu György nem tett semmilyen kijelentést a kormányutódlásra vonatkozólag.

— Másfélre ítélték alkoholempésésért két óceánrepülő. Newyorkból jelentik: Adamovitz Joseph és Benjámín repülőket, továbbá Bronislav pilótát 15-15 havi börtönrre ítélték. Mint ismeretes, az Adamovitz-fivérek 1934-ben átrepültek az óceánt, amikor világszerte ünnepelték őket. Az ítéletet alkoholempésés vádjával hozták.

— Kellemetlen postaküldemény. Sanghából jelentik: Sian állomáson egy postacsomag felrobbant. Három tisztviselő életét vesztette. A csomagot egy sanghaji kereskedelmi vállalat küldte egy csien-csini cégnek.

— Barbár módon bántak egy orosz hajó utasaival Japánban. Moszkvából jelentik: A Sutchan hajó 393 utasa Japánból visszatérőben levélben fordultk Sztalin és Molotov hépbiztosokhoz, kérve tiltakozzanak diplomáciai uton azon barbár bánásmód ellen, amelyben a hajó utasait a japán hatóságok Aomori kikötőjében részesítették.

— A spanyol forradalom hírei. Madridból jelentik: Ma délelőtt két bombát dobtak a Ritz szállóra. A robbanás csupán anyagi kárt okozott. — A penaroyai bányászok sztrájkba léptek és tuzsul a tárnák mélyén tartanak több munkavezetőt.

— A prágai kamara nemzetvédelmi törvényt szavazott meg. Prágából jelentik: A kamara elfogadta a nemzetvédelmi kölcsön kibocsátásának felhatalmazására vonatkozó törvényt. A kommunisták tartózkodtak a szavazástól.

Emil Ludwig: A Nilus. Emil Ludwig, a kiváló német író volt az, aki elindította a regényes életrajzok remek sorozatát, nagyszerű Napoleon-, Goethe- és Mussolini-életrajzaival. Legújabb könyve: A Nilus, amely most jelent meg magyar nyelven, lényegleg ugyanebbe a műfajba tartozik, csak hogy a hős ezuttal nem valamely kimagasló politikai vagy irodalmi személyiség, hanem egy nagy folyó. Ludwig ebben a művében új oldalról mutatkozik be: káprázatos éleveséggel írja le a királyi folyam egész életútját az abessziniai bőségtől, a szudáni ifjúkoron át az egyiptomi meglétfélig. Emil Ludwig: A Nilus című kötete most jelent meg az Athenaeum földrajzi sorozatában. Ara nagy albumalakban 132 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérje a Földrajzi sorozat és az Athenaeum újdonságok teljes jegyzékét.

— Megtisztítják a rendőrséget a szélhámoskodó tisztviselőktől. A cikkünkkel kapcsolatban kaptuk az alábbi nyilatkozatot: Tekintetes szerkesztő ur! Alulírott Ciobotariu Alexandru cluji lakos, volt bejelentőhivatali tisztviselő, napidíjas, a legnagyobb megbotrányozással olvastam, hogy engem a bejelentőhivatalról szabálytalanságok miatt bocsájtottak el, később pedig letartóztatva az ügyészségre kerültem, mivel nálam állítólagos megmozgás alkalmával bejelentőhivatali úrlapokat találtak. Mindezekből semmi sem igaz. En 1935 december 1-én lettem elbocsájtva a Chestura Politiei 45516. számú határozata értelmében, azzal az indoklással, hogy a primaria nem apobálja a költségvetést s így csak 14 napidíjast tarthat meg. Semmiféle uccai botrányban nem vettem részt. Soha letartóztatva nem voltam, az ügyészség semmiféle eljárás ellenem nem indított amit a cluji Parchetul Tribunalului No 1145. din 25 Mai 1936 igazolványa igazol és így Önök előtt is nyilvánvaló, hogy csak rosszakaratu információ folytán kerültem ilyen kellemetlen helyzetbe, amely információ valószínűleg attól az embertől ered, akit én jelentettem fel a primaria 03946-936. szám alatt, a bejelentőhivatalnál elkövetett törvénytelen ségek sorozatáért. Tisztelettel: Ciobotariu Alexandru, str. Goldis No. 20. c.

— A diákkongresszus per vádlottai egész sereg politikust idéztek be tanúnak a június 9-iki főtárgyalásra. Bucurestiből jelentik: A Targu-Muresen tartott diákkongresszus alkalmával elkövetett rendezavarásokkal vádolt diákok, akiknek pere tárgyalását június 9-re tűzték ki, közölték, azon tanuk névsorát, akiknek beidézését kérik. A tanuk névsorának élén Maniu áll, majd dr. Gerota, dr. Gomoiu, Fortu profesor, a Doftanan raboskodó Victor Precup, Zaharia Boila, Ilie Lazar, Leucutia, Cantacuzino tábornok, Gh. Bratianu, stb. következnek.

— Halálozás. Sulyos gyász érte a kiterjedt Jeremiás családot és Satumare zsidó társadalmát. Jeremiás Zsigmond satumarei szeszkereskedő 53 éves korában tüdőgyulladás következtében elhunyt. Jeremiás Zsigmond közismert volt jótékony szívével és áldozatkészségével. Egyetlen zsidó jóléti intézménytől sem vonta meg soha anyagi támogatását s nemes jellemvonásai a zsidóság elítjei közé emelték. Váratlan halálhíre osztatlan részvételt keltett. Özvegén, három leányán és vejein, valamint unokáján kívül széleskörű rokonság és a barátok serege gyászolja.

Kozmetikai hír. Külföldi tanulmányutarról hazaérkeztem. Legeredményesebb arckezelést a legújabb fiatalító hormon pakkolással végzek. Ella Kozmetikai Intézet Cluj, Calea Regele Ferdinand 11. Gólya áruház épületében. Hirsch Ella.

Bor, nő és ének!

Ime három kellék ami a férfi életet széppé teszi. De a nő nemcsak hogy megszépíti az életet, hanem alkot is életet! A testében egy komplikált életet létrehozó gépezet van elhelyezve és szervezetének mindegy egyes porckája együtt rezeg ennek megnyilvánulásával és szerves fejlődése az ováriális rendszer hibátlán működésétől függ.

Ez okból a nő sokkal érzékenyebb természetű, inkább ki van téves szenvedéseknek, miáltal roppant ingerlékeny válik. A menstruáció idejében a petefészkek működése nemcsak hogy a rendszerl élenkező, de kiválasztott szekréciója jelentékeny befolyást gyakorol a szervezetre. A menstruációs zavarok heves nyálalásokat okoznak az altestben, ugyiszintén fejfájást, hányingert és hányásokat, úgyhogy a nő sokszor kénytelen az ágyat örizni emiatt.

Utóbbi időkig, ha létezett is orvosság ezen kellemetlen betegség ellen, azonban az okot teljesen megszüntetni nem tudták. A „Menoklin” amerikai gyógyszerrel sikerült megszüntetni az összes morbid jelenségeket, ezért örvend oly rendkívüli közkedveltségnek és mindinkább nélkülözhetetlenné válik a nő egészségének szempontjából.

A „Menoklin” kapható a vezérképviselőnél: Császár E. gyógyszerárban Bucuresti, Calea Victoriei 124, vidékre megrendelhető 125.- lej utánvét mellett.

— Sirköavatás. Neuländer Dávidné sirköavatása folyó hó 31-én, vasárnap d. e. 11 órákor lesz a helybeli új ortodox izr. temetőben, amiről rokonnaim, barátaim és ismerőseimet ezuton értesitem. Neuländer Ottó.

— Orvosi hír. Dr Reich Izidor belgyógyász, sziv és vérkeringési zavarok szakorvosa orvosi rendeléseit Buziás-fürdőn, Str. Avram Iancu 22. sz. alatti Schauss-villában megkezdte.

— A turdai zsidó kultúregyesület hangversenye. A Turdai Zsidó Kultúregyesület f. hó 23-án, szombaton este nívós hangversenyt rendezett, főtéri saját helyiségében, melyen a város zeneértő közönsége oly nagy számmal jelent meg, hogy a különben nagy terem zsufolóság megtelt. Közreműködött a cluji jóhírnévként örvendő Lakatos-quartett, melynek tagjai: Ing. Lakatos—dr. Thász—dr. Holó—Mestitz. A legnagyobb hozzájárulást adták elő Luigi Boccherini: 5-ik vonónégyesét. A közönség színni nem akaró tapsviharral köszönte meg a cluji művészek teljesítményét. Ezután Sz. Szappanos Gabriella írónő tartott igen értékes turdai vonatkozású felolvasást Szendrei Juliáról. Az estély kimagasló száma N. Szele Irén zongoratanárnő játéka volt, melynek során Chopin, Blüch—Brahms és Grieg műveit volt alkalmunk hallani, közvetlen és gyönyörködtető előadásban, mely leirhatatlan gyönyörűséget okozva, magával ragadta a közönséget. Színni nem akaró taps és gyönyörű virágok, mint legnagyobb elismeréssel adózott a hálás turdai közönség. Befejezésül a Lakatos-vonónégyes eljátszotta Tschajkovszky I-ső vonónégyesét felejtethetetlen percek okozva, melyért a közönség színni nem akaró óvációval többször lámpák elé hirta a név előadókat. Többször is szeretnénk hallani hasonló művésztelket, mert mint láttuk, van közönségünk.

Aldo Palazseschi: Materassi nővérek. Az újabb olasz regényirodalom egyik kimagasló alkotását kapja a magyar olvasó Palazseschi regényében. A Materassi kisasszonyok, akik megvénültek a munkában, vagyont gyűjtöttek és közben sohasem találkoztak a szerelmmel és boldogsággal, abban a pillanatban kikötkennek egyszerű és színtelen életükből, amint árva ucokaöccsük a házukba kerül. A fiu a modern sofförtipus megtestesítője, a szimpatikus léhak fajtajából való. Amint felsceperedik, nagystíliú életet kezd, merész vállalkozásokba fog, költelezik, hamarosan nyakára hág néneji vagyonának s magukat a vénkisasszonyokat is beleszedíti az előkelő élet forgatagába. Végül megnősül és eltűnik. Palazseschi regénye lelki történelem rajza. Az írásművészet előkelő eszközeivel mutatja be az író, hogyan rendül meg a ház évtizedes nyugalma, hogyan sodródnak a nővérek a régi egyensúlyból az állandó izgalmak tömegébe. Palazseschi Materassi nővérek (Sorelle Materassi) Déry Tibor kitűnő fordításában két kötetben egybekötve jelent meg a Franklin kiadásban, pompás kiállításban 330 lapon. Ara füzve 152 lej, minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérje a Franklin újdonságok jegyzékét.

A biztosítási törvény módosítása magyarul kapható Dr. Mandel Fordító Irodában, Cluj, Memorandului 24. Ara 50, vidékre 60 lej postabélyegben.

Tiznapos nyaralás a Fekete tengeren

Carmen Sylva pompás strandját élvezhetik utasaink rendkívül kedvezményes áron.

A Fekete tenger legkeresettebb fűrdőhelyére, Carmen Sylvára hirdetjük meg következő utazásunkat.

Tiznapos nyaralásunk

vasuti (gyorsvonat III. oszt.) költséggel, teljes ellátással és minden mellékköltséggel (kurtaxa, fűrdő, borraivaló) együtt

összesen csak 2.750 lej.

Ez a társasutazásunk, melyet szintén a Napilapok Egyesült Utazási Osztálya bonyolít le, a legkötelesebb kényelmet nyújtja utasainknak. A tengerpart melletti villaakásokból fűrdőruhában járhatnak ki a strandra és az egész napot kényelmes pihenésben tölthetik. Esti szórakozást a fűrdő kaszinója és a különböző elegáns szórakozóhelyek nyújtanak.

Utazási osztályunk a legkényelmesebb elhelyezésről gondoskodott, amennyiben két utast helyez el egy nagy kétágyas szobában. Az étkezés bőséges és rendkívül változatos. Reggelire kávé vagy tea, vaj és sütemény, délben és este háromfogásos menü.

10 napot pihenhet a legkötelesebb kényelemben,

a legkényesebb igényeket is kielégítő előkény kiszolgálás mellett. Kivánatra diétás étrendről is gondoskodunk. Megbizottunk állandóan rendelkezésre fog állani s gondoskodik arról, hogy utasaink igen kellemesen töltött tiz nap emlékével térjenek haza. Ezt a kényelmet és pihentető üdülést mindössze

2.750 lejért

nyújtjuk utasainknak.

Jelenkezés legkésőbb június 12-ig

kiadóhivatalunknál, Str. Baron L. Pop 10 szám.

Tiznapos nyaralásunk június 20-án veszi kezdetét

s teljes tiz napon át fog tartani. A Clujról való indulás és visszatérés pontos idejét és a részletes utiprogramot legközelebb közöljük.

Írásbeli érdeklődésre postabélyeg beküldése esetén azonnal válaszunk.

